Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5385 14/27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1903 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ՇԱԲԱՆ 1321 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5385

درعليه ده غلطه ده «آره وه لك» غزته سی اداره خانه سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԻԶՄԻՐԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ

Իզմիրի Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցը քիչ անգամ իրմով կը զբաղեցնէ լրագրութիւնն ու հանրութիւնը,—բաց ի անշուշտ, համարատուութեան, նուիրատուութեանց, հոգաբարձուներու կամ բժիշկներու փոփոխութեան պարագաներէ, որոնք սովորական ու կանոնական առիթներ են։ Ասոնցմէ դուրս, վէճը, գըրչի պայքարը, հնար եղածին չափ հեռու կը մնան այդ բարեգործական հաստատութենէն, ինչ որ նոյնքան պատիւ կը բերէ անոր վարիչներուն՝ որքան Իզմիրի ազգայիններուն։

Այս կացութեան մէջ, մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ կը դառնայ վերջերս այդ Հիւանդանոցին շուրջը ծագած ներքին խնդիր մը՝ զոր իր ամէն մանրամասնութիւններով պարզած էր Արեւելքի Թղթակիցը «Ատամ»։ Կ'արժէ չեշտել նախ եւ առաջ, թէ այդ նամակը նմոյշ մըն է բազմակողմանի ծանօթութիւններով լեցուն գրուածքի՝ երբ խնդիրը հանրային հաստատութեան մը մէջ գործուած զեղծումներ մատնանիշ ընելու եւ անոնց բարձմանը համար ձեռք առնուած միջոցները թուելու վրայ է։ Եւ այս չեշտումը անո՛ր համար, որ վարժուած ենք՝ գաւառներէն թէ Պոլսէն՝ կարդալու յօդուածներ որոնք առանց բացորոշ բան մը ըսելու, մանուածապատ պարբերութիւններով կը փորձեն մուր քսել հանրային որ եւ է հաստատութեան մէջ աշխատութեան ու գործունէութեան բաժին մը ունեցող այս կամ այն անձին վրայ, միշտ բաց դուռ մը պահելով, սակայն, սխալած ըլլալու կամ իրենց ըսածը չհաստատուած պարագային՝ արդարանալու համար ընթերցողներուն առջեւ։ Ասանկ խղճալի գրուածքներ յաճախադէպ են մեր լրագրութեան մէջ, վանքի, դպրոցի, հիւանդանոցի եւ անոնց աշխատողներու շուրջ, բզզիկներ որոնք միտքեր պղտորելու եւ անհատականութիւններ արատաւորելու ձգտումը միայն ունին։ Եւ ճիշդ ներհակ երեւոյթ մը պարզելուն, ամէն բան տեղն ի տեղօք, յստակ եւ դրական կերպով ըսելուն համար է որ «Ատամ»ի այս թղթակցութիւնը իր յատուկ նշանակութիւնը կ'ունենայ։

Իզմիրի Ազգ. Հիւանդանոցի ներքին մատակարարութեան մէջ զեղծումներ կան եղեր, մանր մունր բաներ որոնք ամբողջութիւն մը կը կազմեն, կաթիլ կաթիլ մըզուող ջուրին պէս։ Հոգաբարձութեան ժողովական անդամներէն Ստեփան էֆ. Թօքաթլեան՝ իր պաշտօնակիցներէն ոմանց օժանդակութեամբ՝ յաջողեր է առաջքը առնել այդ արմատացած զեղծումներուն, նորահաստատ կարգադրութիւններու եւ ներքին կոնդրոլ մը շնորհիւ։ Հետեւանքը կը գուշակէք. Թօքաթլեան էֆ.ին դէմ տրտունջներ, վհատեցուցիչ ջանքեր, զինքը հրաժարելու հարկին մէջ դնելու աստիճան։

Ահա՛, համառօտիւ, Արեւելքի Իզմիրեան վերջին թղթակցութեան մէջի բերած արձագանգը։ Առաջին. Փոխանորդը, որդէն իսկ, տեղւոյն Ազգ. Վարչութեան որոշմամբ գոհացում տուեր է՝ իր արժանապատուութեան մէջ վիրաւորուած հոգաբարձուին, մերժելով անոր հրաժարագիրը եւ յայտարարելով թէ դիւանի ու բարեխնամ գործունէութիւն մը ունեցած է, որուն արդիւնքները զգալապէս կը տեսնուին Հիւանդանոցին մէջ։ Այս յայտարարութիւնը, որ գիտակից համոզման մը վրայ հիմնուած է, ո՛չ միայն կը զօրէ ետ առնել տալու համար Թօքաթլեան էֆ.ի հրաժարականը, այլ միանգամայն բարոյական արժէք մըն է այն տեսակ մարդերու որոնք զեղծումներու բարձման աշխատող ու յոյժ մատակարարութիւն մը կարգաւորելու աշխատողներուն դէմ պատուար կանգնիլ կը ձգտին, եւ անյաջողութեան պարագային՝ զանոնք վհատեցնելու, ցաւած ու սրտամոտած հեռանալու դիրքին մէջ դնել կ'ուզեն լեզուապայքարով մը կամ գրչապայքարով մը որո՛նք, վերջ ի վերջոյ, տաղտուկ եւ զզուանք կ'ազդեն է՛ն ողջամիտ եւ ուղղամիտ աշխատողներուն անգամ, երբ խնդիրը հանրութեան մատուցուած անձնուէր ծառայութիւն մը անտեսելուն վրայ է։

Տ. Ա.

ԱԻՈՒՐ ՊԱՏՃԱՌԻ ԽՕՍՔԵՐ

ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԵՒ...

Եթէ Ջիֆթէ-Սարաֆը ձեռքս անցնէր—ան ալ Թափառական Հրեային պէս կը դեգերի, եթէ յօդուածներուն տակի քաղքի անուններուն նայիս—պիտի խընդրէի, յանուն մեր բարեկամութեան որ պիտի դարձնուի, ինծի բառ մը շինել, որպէս զի ազատիմ տանջանքէ մը։

Այս՛, 3-4 օր կ'ընէ միտքէս կը կըրկնեմ ամբողջ յօդուած մը, գրի չառնուած—աս ալ իմ գրելակերպս է, եթէ կը հետաքրքրուիք—ու չեմ կրնար կոր թուղթի վրայ անցընել, սա պարզ պատճառով որ բառ մը կը պակսի. կ'ուզեմ անանկ վերնագիր մը ունենալ որ... անանկ ըլլայ, հարկաւ կը հասկնաք։

Ու հիմա, ճամբայ կ'ելլեմ, լռեցուցած խիղճս, արդարացնելով ինքզինքս վերնագրիս խեղճութեան համար, քանի որ դիտուած է թէ, հրապուրող վերնագիրի մը տակ, յաճախ դղումութիւններ կը քնանան les poings fermés, ինչպէս պիտի ըսէր Բրիզանթէմ։

Սա վերջի քանի մը օրերուն անձրեւները, հովը, սեւ ամպերը, որոնք բանաստեղծութեան ախտէն վարակուողներուն,—ախտ, որուն միքրոպը տակա՛ւ գտնուած չէ դեռ—լալկան, սիրտմոչուք եւ քուն բերող բաներ պիտի ներշնչէին ինծի, բնաւ ատանկ բան մը չզգացուցին։ Պատահմամբ, նաւամատոյց մը կը գտնուէի. գիւղէն իջնողներ տեսայ, քովս ալ բարեկամ մը ունէի. հարկաւ չէք հետաքրքրուիր [illegible] անցուցի բան մը գրել. ճիշդ այդ վայրկեանին, քովի բարեկամս, կարծես միտքս կարդալով.

—Եղբայր, ինչո՞ւ չէք գրեր. ծուլութիւն պէտք չէ, կ'ըսէր։

Եթէ գլուխներ կը ցուցնեմ հիմակ, ինչ որ հաւանական է, մեղքը բարեկամիս ճիտը։

Գիւղէն իջնողներ տեսայ, ու բան մը գրել դրի միտքս։

Սա գիւղ բառին վրայ անդրադարձա՞ծ էք բնաւ. գիտէք թէ ան, աս չորս գիրերու միացումը ի՛նչ հրապոյր ունի, ի՛նչ քաղաքական զօրութիւն ունի, ի՛նչեր ընել կուտայ. մտիկ ըրէք ուրեմն։

Քիչ մը ետ երթանք, եթէ կ'ուզէք։ Ալ գիշերները սկսած են կարճընալ, սխամպիլին [illegible], պէզիկլին ծալ ծալ հասարները ու չէքին-համբանային տուփը, իր ատրօքն, սկսած են իրենց տարեկան քունին, կամաց կամաց օդերը կ'աղուորնան, բերելով անհղոտ վիճակ մը մեր ընտանիքներուն մէջ, էն ջոջէն մինչեւ էն էնաւթը idée fixe մը hanter կ'ընէ զիրենք. կըցաք հասկնալ կարծեմ, գիւղ։

Ու օրին մէկը, սանկ հազիւ չորս ծաղը մէկ բերող ընտանիքի մը կինը, Ֆուլիկ տուտու, եթէ կ'ուզէք՝ հանըմ, ամուսինին, Կուտնիկ աղային սանկ վարանոտ չեշտով մը.

—Ճանը՛մ Կուտնիկ աղա, բան մը չըրիր տահա, հող մը Պօղազ Իչին երթայիր, եազըլը տուն մը բռնէիր, աղջկանդ րէնկը կը տեսնաս կոր ա՛...

—Աղէկ ըսիր կնիկ, առջի օրը թէյզէս տեսայ, սա Խասգեւղ նստողը. գիտե՞ս ես, անխըտառ բան ըսաւ. քի չէք գար կոր, եկէք աս տարու երթանք, խոշոր տուն, բաց տեղ, աղուոր հովա, աժանութիւն...

—Մեղայ ըսէ, զահէր վրաս խնդացնել պիտի տայի, Խասգեղ եազըլը, լըռուած բան է, մէկու մը ըսես վրադ կը խնդայ։

Ու Ֆուլիկ տուտուին տրամաբանութիւնը, ցոլացումն է ամէնուն դատելակերպին, անանկ տեղ մը երթալ որ, սանկ անունը պարծենալով ըսես...

—Կզլի՞ գացինք...

—Ջէ ալ պէլիմիշ եղանք, աս տարի Սարըեար էինք...

Գիւղ ըսելով քանի մը առանձնաշնորհեալ վայրեր կը գտնուին կարծես, թէեւ անդին, անոնցմէ օդաւոր, ու իրենց ալ յարմար տեղեր չպակսին, սա պարզ պատճառով որ, ատանկ տեղեր եազըլը չերթուիր, լաուը կը խնդայ։

Արդեօք աս տեսակ տրամաբանութիւնները շատ պիտի տեւե՞ն տակաւին։

Օրեր կ'անցնին, Կուտնիկ աղան Խասգեղին պոչէն բռներ կ'երթայ, կնիկը [illegible] կը կրկնէ, տունին աղջիկը քիթ պոչ կ'ընէ, հայրիկին հետ սրդողած ձեւեր կ'առնէ, ու խեղճ մարդը, ի՞նչ ընէ, պարտքի մէջ լողալը աչքը առնելով, կ'երթայ սանկ անունը շատ յեղեղուած տեղ մը, տուն մը կը բռնէ, կամ երկու սենեակ, կնոջը, աղջկանը վրան գլուխը կը շուկէ, ու օրին մէկը կը կրուին։

* * *

Գիւղ երթալ, պարծենալու համար, ու եթէ գեղին մէջէն մէկը օ՛րտաքէն ըլլանին հարցնէ, Պէյօղլու, ուրիշ տեղ չէ. հոն ալ ուրիշ պարծանքի տեսակէտ մը. ու ատանկ խեղճ ու կրակ գոհացումներով, ու ո՛չ չարաբանութիւններով օրերը կ'անցնին, մինչ անդին, Կուտնիկ աղան, մինչեւ իրիկուան յաճախորդները խաբելով ուսելի չահելու համար յոգնիլը մէկդի, հիմակ ալ ամէն իրիկուն, կամուրջին վրայէն ջրհանկիրի մը նախանձը գրգռելու աստիճան արագ կը վազէ. ո՞ւր է առաջուան, դանդաղ, տապակը ձեռքը, գոհ դէմքով մը տուն գացող մարդը։—Առտու վազէ, իրիկուն վազէ... գոնէ գիշե՛րը հանգստանայ. ան ալ չկայ։ Հազիւ գեղ կրուած են, նայիս ազգականներ կը բուսնին, կը ծլին, կ'աճին, կը բազմանան։ Աս, հանըմին, թէյզէին փեսին աղբարն է, մէկալը [illegible] կողմը ու տակաւին խել մը սայրըսըզ մարդիկ, որոնք օրերով, մեծով ու պզտիկով կ'ուտեն կը խմեն, միշտ շնորհիւ Կուտնիկ աղային, ու երբեմն ալ գերազանց ազնուութիւնը կ'ունենան Կուտնիկ աղան, սէտիրին վրայ պառկեցնելու, տրամադրելի անկողինները չբաւելուն։

Ու եթէ օր մը սխալի Կուտնիկ աղան, ու այս մասին պզտիկ խօսք մը ընէ,

—Թօհո՛ֆ ես Կուտնիկ աղա, կ'ըսէ կինը, ձեզի պէտքերը փէրի ըլլալու տեղ մարդ են եղեր. ի՛նչ կ'ըլլայ, օտարական չեն ա՛, հազը վախիթ է կ'անցնի. կուլկուկի պէս մընակս ի՛նչ ընեմ...

Ու խեղճ Կուտնիկ աղան, կը ստիպուի, միտքէն, իրարու ետեւէ չարել բոլոր այն հայհոյութիւնները, զորս այս տեսակ պարագաներ մարդու կը ներշնչեն։

* * *

Ու օր մըն ալ, ալ այսքան չարչարանք բաւ համարելով, Կուտնիկ աղան, ոչ առանց դժուարութեան, կը ժողվէ իրենները ու կ'իջնեն. ասիկա ալ կ'ըլլայ գեղէն իջնելը։

Գիւղ երթալու սկզբնաւորութիւնները իրարու կը նմանին, բայց իջնելները շատ կը տարբերին։ Բանինե՛ր գիտեմ, որոնք եղանակը դեռ կէս չեղած իջած են, փարան կարճ գալուն, ու առնն անցած է այդ պիւտճէին խրամատը գոցելու համար։ Ուրիշներ, ապրիլ գիտցող մարդիկ, ճաքը գալած են մինչեւ ետքը կենալու, ու տօլապը դնելով մսավաճառը, եւ ուրիշ քանի մը... վաճառներ, առնել քալելու. տաօր ալ աչքբացութիւն կ'ըսեն շուկայի լեզուով։

Բայց գեղէ իջնալ մը, որուն ձեւին երբեք անուն մը դրուած չէ, հետեւեալ դէպքին մէջ կը տեսնուի։ Մտիկ ըրէք, եթէ համբերութիւն ունիք։

Գիւղ մը, ուր համեմատաբար քիչ գացող կ'ըլլայ, ու եթէ բնակիչներուն այս բանին պատճառը հարցնես,

—Մեր գեղը անանկ «ային օյին» մարդիկ չընդունիր, «բէզիլութեան» չըլլուիր, կ'ըսեն հպարտանալով, ու դուն ալ միամիտ, շատ կ'ուրախանաս, մինչդեռ լսելիքդ իրաւունք տուած կ'ըլլաս անոնց, ուրիշ գեղեր «բէզիլութիւն»ներու վայր, եւ «ային օյին» մարդերու տեղ դատանելով։

Մարդ մը, աչքի զարնող դասակարգի մը վերաբերող, հիւր կ'երթայ այդ գիւղը բարեկամի մը տուն, հետը առնելով աղջիկը, որ, ըսուածին նայելով, ամուսինէն դժգոհ մնալով առանձին ապրելու դժբաղդ պարագային մէջ կը գտնուի եղեր։

Հո՛ն, չըլլալիք բան չէ, բարեկամութիւն մը կը հաստատուի այս վերջինին ու երիտասարդի մը մէջ, ու այնքան առաջ կ'երթայ որ, օր մը, պարտէզի մը «տամ»ին մէջ, որ բարեկամուհիի մը— ողջ ըլլան ատանկ բարեկամուհիները— կողմէ իրենց տրամադրութեան տակ դրուած էր, երկուքը մէկ կը բռնուին, en flagrant délit, ինչպէս պիտի ըսէ Ջիֆթէ-Սարաֆ։

Իրողութիւնը կը գիտցուի, գայթակղութիւնը մեծ է. ու իրիկուան յուզուած գիւղացիներու մէկ մասը, երիտասարդներ, կը հաւաքուին աղջկան բնակած տանը առջեւ, ու պոռալ կանչել մըն է կը փրթի։

Ինչ կը պոռան, կը կանչեն, կը հետաքրքրուիք չէ՞։

—Ի՛նչ ըսել է, մենք նէճե՞ր ենք. սատէ ա՛ն կար տէլիխանը...

Կը տեսնե՞ք ինչո՛ւ համար այն գեղը «ային օյին» մարդ չի կրնար եղեր բնակիլ. այսքան նախանձախնդրութիւն... տեսնուած չէր։

Ու մէկալ առտուն, հայր ու աղջիկ, աճապարանօք, առաջին շոգենաւով թէ կառքով, ալ չեմ ըսեր, կը մեկնին, մէկ մըն ալ չգալու համար։

Այս տեսակ փոխուստ մը որակող բառ մը շինելու համար էր որ Ջիֆթէ-[illegible] դիմում պիտի ընէի, եթէ գտնէի։

Բերա ԲԱՄԵԼԻԱ

ՊԱՆՏՐՄԱՅԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Ա. Անտոնեանի՝ Արեւելքի 5368 թուոյն «Աջ ու Ձախին» մէջ «Պանտրմա-Պալըքէսէր» խորագրով իր յօդուածը առիթ կ'ընծայէ մեզ՝ անդրադառնալու վճռակիս Առջ. տեղապահ Թաթուլ վարդապետին մօտաւորապէս չորս տարուան ամալ պաշտօնավարութեան եւ տարրին շրջաններուն վրայ յետահայեաց ակնարկ մը նետելու որոնք վարչական ժողովներու կազմալուծում եւ օծտում առաջ կը բերեն, որոնց տխուր հետեւանքները կրնանք երեւակայել թէ ի՛նչ կնճռոտ անպատեհութիւններու ծնունդ կուտան։

Իր (վարդապետին) ամէն քարոզները կրօնաո տեղագնական կոռակներու պէս մնացող, եւ իր դարձդարձիկ աշխարհ գալարումներով համեմուած մտածկնները՝ յաճախ ժողովրդեան հակակրութիւնը կ'արթնցնեն, եւ անոր բարեպաշտական զգացումները ցամքեցնելով՝ տեսակ տեսակ առելութիւններ առաջ կը բերեն։ Իր քարոզներուն մէջ սովորական դարձած բաներ մըն են անվայել բարբաջանքներով եւ յոռի առուտուրներով սա կամ նա անձնաւորութեան արժանապատուութիւնը վիրաւորել հրապարակաւ, եւ իրեն դէմ ձգտեալ վերաբերութիւն մը գոյացնել։

Քրիստոնեայ մը որ վեց օրուան յոգնեցնող աշխատանքներէ եւ անհրաժեշտ օրապահիկի խուշտոններէն խոնջած կիրակի օրը եկեղեցի կ'երթայ մելամուաղ շարականներ եւ հոգեթով քարոզներ մտիկ ընելու եւ աղօթելու, երբ իրեն դէմ կրքերու եւ ստղտանքներու մըրկալից տարափ մը կը խուժէ, ինչպէս չուծանար իր եկեղեցիէն, ինչպէս հայտ աչքով եւ սիրալիր պատկառանքով կրնայ վերաբերուիլ իր հոգեւոր պետին։

Օրինակ մը տալու համար՝ չենք վարանիր ըսելու թէ իր բարեպաշտ սպասաւորները սակայ սա՛ բառաձեւով կը սանքային իր միջնակեալ նախադասութիւն. «Էլիմ քէչիլըգ տիր ամմա ագըր տըր» ալ երեւակայեցէք թէ ունկնդիրները ինչպէս կը հանդուրժեն մինչեւ այդ քարոզ ըլլալիքին աւարտումը։

Քանի մը հոգիներ անխղճօրէն ծեծած է խարազանով. չկրցանք իրազեկ ըլլալ թէ ուրկէ՞ ուսած է այդ նողկալի սովորութիւնը։ Յաճախ յարաբերական գործերու մէջ իր եսասիրական ու կամայական ընթացքը մինչեւ Պատրիարքարան հասնելով՝ հոնկէ կոչուեցաւ, եւ տասներորս ամսու չափ բացակայ եղաւ ի մեծ ուրախութիւն թեմականներուն, որոնց համար վարդապետին ներկայութիւնը պատուհաս մըն է։

Պանտրմայի աւագերէցին ծաղկեալ փիլան շնորհից, որովհետեւ իր քմահաճոյքը կը գգուէ, մինչդեռ յիշեալ քահանան իր կոչումին անգիտակ մըն է. իբրեւ թէ տեղւոյն վասակաւոր քահանան է եղեր։

Ի լրոյ կը տեղեկանանք թէ՝ անպար ողորմելի մըն ալ քահանայ պիտի ձեռնադրուի եղեր Պանտրմայի մէջ. չենք հասկնար թէ անճարակներու թիւը ստուարացնելու համար կը ձեռնադրուի՞։

Միխալըճ ԴԻՏՈՂ

ԳՐԱԴԱՏԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԱԳԻՐՔ ՄԸ

Գրիգոր էֆ. Մարգարեանի տարրական դասընթացքի համար պատրաստած աշխարհագրութեան դասագրքին նոր տպագրութիւնը աչքի առջեւ ունիմ. 79 էջէ բաղկացեալ գրքոյկ մըն է որ կոչուած է մեր փոքրիկ ուսանողներուն աշխարհագրութեան նման օգտակար եւ հետաքրքրաշարժ ուսում մը սորվեցնելու։

Գրքոյկը բաժնուած է երեք որոշ մասերու. Ա. Բնական Աշխարհագրութիւն, Բ. [illegible] մը, որու մէջ [illegible], Օսմանեան մայրաքաղաքին բնական բաժանումները, արուարձանները, թաղերը երեւելի շէնքերը, հնութիւնները եւայլն։ Գ. Քաղաքական աշխարհագրութիւն։

Հեղինակը սակայն պիտի ներէ մեզ անշուշտ այս առթիւ ինչ ինչ նկատողութիւններ՝ մաս մը կէտերու համար որոնք լուսաբանութեան կը կարօտին։

1. Էջ 6. «Ջուրի ընդարձակ տարածութիւնները ծով կ'ըսուին։».—Անշուշտ աղի ջուրի ըսել կ'ուզուի։

2. Էջ 8. Հասարակածը բացատրելու առեն կարծեմ անհրաժեշտ էր խօսիլ նաեւ միջօրէականին վրայ։

3. Էջ 9. Ամերիկայի գիւտը 400 տարի է ըսուած է, 411 պէտք չէ՞ ըլլայ։

4. Էջ 9. Կ'ըսուի թէ կովկասեան ցեղը կը բնակի Եւրոպա ու Եւրոպացիներէ եռատատուած գաղթականութիւններու մէջ։ Հապա Հայերը ու Պարսիկները որոնք բուն ասիացի ժողովուրդներ են, եթէ կովկասեան ցեղին չեն պատկանիր, ո՞ր ցեղին կը պատկանին արդեօք, կրնայի՞ք ըսել Մարգարեան էֆ.։

5. Էջ 11 «Այն ազգերը որոնք Աստուածապաշտ են եւ որոնք ունին հաստատուն բնակութիւն եւ կանոնաւոր կառավարութիւններ, կ'ըսուին քաղաքակրթեալ։» Ուրեմն վայրենի՞ պէտք է նկատել սա խեղճ Ճաբոնցիները որոնց միակ դժբախտութիւնը պուտտայական ըլլալնին է։

6. Էջ 12. Կ'ըսուի թէ՝ «Աշխարհիս վրայ երեք գլխաւոր կրօնք կայ, Քրիստոնէութիւն, Մահմետականութիւն եւ Մովսիսականութիւն»։ Հապա Բրահմանութիւնը եւ Պուտտայականութիւնը ի՞նչ են, որոնց հետեւողները հարիւրաւոր միլիոններու պատկառելի թիւ մը կը կազմեն, ասոնք անկրօ՞ն են միթէ։

7. Էջ 20. «Ղալաթիա գործի եւ առեւտուրի տեղ է» ըսուած է, հապա Պոլսոյ կողմը՝, միթէ նուա՞զ գործի տեղ է։

8. Էջ 21. Շիշլիի վրայ խօսուած ատեն ինչո՞ւ չէ յիշատակուած Հայոց գերեզմանատունը։

9. Էջ 25 Իշխանաց կղզիները յիշատակուած ատեն ինչո՞ւ որ եւ է տեղեկութիւն տրուած չէ Բրօթիի վրայ, ուր Հայերը եկեղեցի ու դպրոց ունին, երբ անդին չի մոռցուիր Տօլմապաղչէի ծաղկոցը կամ օրինակի համար Սինէմիքէօյի գինուներուն վրանները։

10. Էջ 27. «Թումգարաւէն առաջ Պատրիարքարանը Կէտիկ Փաշա էր», ըսուած է, ինչո՞ւ չէ ըսուած նաեւ թէ Կէտիկ Փաշայէն առաջ ալ Սամաթիա էր. մինչեւ նոյն ատեն՝ Սամաթիոյ եւ շրջականներու նկատմամբ տրուած են անկարեւոր մանրամասնութիւններ եւ զանց առնուած է Պալըքլըի Հայոց գերեզմանատունը։

11. Էջ 31, Եւրոպայի նեղուցներուն մէջ չեն յիշուած Սունդ, Մեծ Պէլդ եւ Մեսինա, որոնք շատ կարեւոր նեղուցներ են, եւ կղզիներուն մէջէն զանց առնուած են Նէկրոփոնթէ որ Ատտիկէի արեւելեան կողմը Յունաստանի մեծագոյն կղզին է, ինչպէս նաեւ Կիկլատեան Արշիպեղագոսը, երբ ասոնցմէ նուազ կարեւոր հելլենական կղզիներ յիշատակուած են։

12 էջ 34, Ծնեւվրա լիճ ըսելու տեղ լաւագոյն չէ՞ր ըլլար ըսել Լէմանի կամ Ժընեւի լիճ։

13. Էջ 41, Գարատաղի միակ նաւահանգիստը՝ Անթիվարին յիշատակել մոռցուած է։

14. Միեւնոյն էջին մէջ գինի արտադրող երկիրները յիշատակուելու ատեն չէ նշանակուած Գերմանիան՝ որուն ռայնվայն կոչուած գինին համբաւաւոր է։

15. Էջ 43. Ձեռագործներու եւ ճարտարարուեստներու ծաղկեալ երկիրներու շարքէն ինչո՞ւ բաց թողուած է Զուիցերիան, երբ օրինակի համար անոր ժամացոյցները անմրցելի են այսօր եւ աշխարհահռչակ։

ունեցող երկիրներու մէջ չէ յիշուած Փորթուկալ, երբ ան գաղթային առաջին տէրութիւններէն մէկը եղած է եւ այսօր տէր է տակաւին ընդարձակ կալուածներու։

17. Էջ 43. Սեւ ծովու վրայ ռումանական նշանաւոր նաւահանգիստներէն յիշուած է միայն Սուլինա, մինչ Քէօսթէնճէ անհամեմատ աւելի կարեւոր ըլլալուն, պէտք էր որ այս վերջինը նշանակուէր։

18. Էջ 51. Հնդկաստանի համար ըսուած է թէ այս հարուստ երկիրը Անգլիոյ կը պատկանի. յետոյ կը յիշատակուին կարգ մը քաղաքներ, ինչպէս Բոնտիշէրի եւ Չանտէրնակօր որոնք բացարձակ կերպով ֆրանսական ստացուածքներ են։

19. Էջ 51. Արաբիոյ վրայ խօսելու ատեն չէ յիշուած Ատէնը որուն կարեւորութիւնը անժխտելի է այսօր իբրեւ վաճառաշահ եւ ռազմական քաղաք։

20. Էջ 52. Ասիական Թուրքիոյ Մարմարայի, Արշիպեղագոսի եւ Միջերկրականի վրայ գտնուող նաւահանգիստները յիշուած են, մինչ մոռցուած են Սեւ ծովու վրայ գտնուածները։ Արդեօք Տրապիզոն եւ Սամսոն հեղինակին համար գոյութիւն չունի՞ն։

21. Էջ 53. Կովկասի իբրեւ կարեւոր նաւահանգիստ յիշուած է միայն Փոթի. ասիկա «էր երբեմն...» մինչդեռ այսօր Փոթի ի՞նչ կ'արժէ Պաթումի քով։

22. Էջ 53. Պարսկաստանի ներքին քաղաքներէն չորս հինգ հատ կան յիշատակուած. ի՞նչ մտածումով նաւահանգիստ մը դէթ չէ նշանակուած։

23. Էջ 54. Ըսուած է թէ ընտիր գորգեր կը շինուին Ասիական Թուրքիոյ, Կովկասի եւ Պարսկաստանի մէջ. հապա՞

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (48)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Ն.

Մէկ վայրկեանի մէջ Լիւսիի բարկութիւնը մեղմացած էր կոմսուհիին զգուշած զայրոյթին պէս։ Կարծես թէ իրարու հետեւանք ըլլային այդ բարկութիւնները. Տիկին տը Ֆոնթըրէյի մտքին տրամադրութիւնը փոխուած էր յեղակարծօրէն եւ տաօր իր հակահարուած, Լիւսի ալ հանդարտած էր։ Լիւսիի կատարեալ անկեղծութիւնը մեծ դեր խաղացած էր տաօր մէջ։ Կարելի չէր խաբուիլ մանկամարդ աղջկան չեշտէն ու նայուածքէն։ Նոյն ինքն անբծութիւնն էր որ կը ճառագայթէր անոր աչքերուն մէջ եւ ի յայտ կու գար շրթունքներուն վրայ։ Լիւսիի բոլոր ըսածները ստոյգ էին։ Իրեն ու Արմանի միջեւ բարեկամութիւն միայն գոյութիւն ունէր։ Նախանձոտ կոմսուհիին կասկածները, այն է թաքուն յարաբերութիւն, գաղտնի սէր, ի դերեւ կ'ելլէին։ Լիւսի կը մերժացնէր պարկեշտութիւնն ու անմեղութիւնը։ Իսկ Արմա՞ն։ Անիկա խաբած ու ստած էր։ Եթէ երբեք մանկամարդ աղջիկը թաքուն մտածում մը չունէր ծածկելիք, կոմսը ինչո՞ւ համար այնքան երկար ատեն կեղծած էր ճարտարօրէն։ Ամէն ինչ պախարակելի արժանի էր անոր ընթացքին մէջ։ Վեց ամսէ ի վեր՝ անհոգիւ չարժանձեւ մը ու ճխօսք մը չէր ըրած։ Այս պատճառաւ կոմսուհիին սիրտը արիւնած էր, տեսնելով որ իրեն համար ամէն ինչ եղող մարդը ամբաստանելու հարկին մէջ կը գտնուէր։ Բայց ազնուական կինը շատ վեհանձն ըլլալով՝ չէր ուզեր անմեղ աղջկան մը քաւել տալ յանցաւորին եւ արարքը, բարեկամութեան զգացումներ միայն կը տածէր Լիւսիի նկատմամբ։ Մանկամարդ աղջիկը անհանգիստ կը զգար ինքզինքը իր ըսածներուն համար, եւ մտատանջ՝ իր չգիտցածներուն վրայ։ Կոմսուհին անիրաւութիւն համարեց այդ վրդովումին մէջ ձգել մանկամարդ աղջիկը. Ուզեց փարատել զայն։

Կը փափաքիք իմանալ իմ ո՞վ ըլլալս, բայց ինէ չէ որ իմանալու էք, յարեց կոմսուհին... կամը երբ նորէն տեսնէք զեզ, պիտի ըսէ ինչ որ պէտք է գիտնաք հիմա։ Բայց հաւատացէք եղէք թէ բնաւ չը պիտի վշտանաք մեր միջեւ անցած դարձածին համար։ Հարցաքննութեան ենթարկեցի ձեզ եւ դուք հանդուրժեցիք ատոր... կ'ուզէի վերահասու ըլլալ ձեր ճշմարիտ զգացումներուն... Քանի մը յանդուգն հարցումներու շնորհիւ պէտք եղածէն աւելի իմացայ, զորս չպիտի կըրնայի ձեզմէ բերել շաբաթուան մը մէջ, լռելեայն ակնարկութիւններ ընելով։

—Բայց, տիկին, ինչ մեծ շահ ունիք իմ մտածումներս գիտնալուդ մէջ, հարցուց Լիւսի հետաքրքրութեամբ։ Ձեր խօսքերուն մէջ ճշմարիտ համակրութիւն մը կը զգամ... Քիչ մը առաջ սպառնական երեւոյթ մը ունէիք, մինչ հիմա բարեացակամ կը թուիք... Շատ ատեն եմ աշխարհային իրերու մասին, հետեւաբար դիւրին է զիս խաբել. սակայն կը յուսամ թէ իմ բարիքս միայն կ'ուզէք. թէեւ ինծի անծանօթ, սակայն ինքզինքս կը վստահիմ ձեզի... Թերեւս ատոր պատճառն է Պ. տը Ֆոնթըրէյ, որ իմ միակ բարեկամս է, հիմա երբ ալ եւս կրնցուցած եմ պատուական հօրաքոյրս... Սակայն ձեր խօսքերուն մէջ այնպիսի կէտեր կան որոնք եղական կը թուին ինծի... Կարծես թէ չէիք գիտեր իմ ո՞վ ըլլալս, երբ այս տունէն ներս մտաք... հարցաքննեցիք զիս ու ես պատասխանեցի քիչ առաջ, ներեցէք որ ես ալ իմ կարգիս հարցաքննեմ ձեզ...

Կոմսուհին ոտքի ելաւ, եւ քայլ մը առաւ դէպի դուռը իբր թէ մեկնիլ ուզէր։ Լիւսի անոր առջեւը առաւ ու հեղինակութեան յեղակարծ շեշտ մը առնելով ըսաւ.

—Ո՛հ, մի մեկնիք, տիկին եւ ինծի մտիկ ըրէք... Ես ձեզի չդիմեցի, այլ դուք հոս եկաք... Մեր միջեւ գաղտնիք մը կայ, զոր հարկ է պարզել... Դուք որոշապէս գիտէիք ձեր այցելութեան նպատակը... հիմա ալ կարգը ինծի եկած է լուսաբանութիւն խնդրելու... Քիչ մը առաջ ըսիք թէ Պ. տը Ֆոնթըրէյի հետ մտերիմ էք, եւ յետոյ աւելցուցիք. ինծի թելադրեցէք որ անոր մայրը կենդանի ըլլայ եւ ես անիկա ըլլամ... Դուք կոմսին չափ զաւակ ունենալու տարիքին մէջ չէք գտնուիր... Քոյր ալ չունի տիկին... Ուրեմն ո՞վ էք դուք։

(Շարունակելի)

Աֆղանիստան, Պէլուճիստան եւ Թաթարիստան։

24. Էջ 63. Անկօլայի երկրին համար ըսուած է թէ Բօրթուկալի կը վերաբերի, ինչո՞ւ միեւնոյնը ըսուած չէ Մոզամպիկի, Պէնկուէլայի եւ Սէն-Թօլ մը Լօանտայի համար։

25. Էջ 65. Ըսուած է թէ Գերմանիա ընդարձակ կալուածներ ունի Եւրոպայէ դուրս, բայց գրքին ընթացքին մէջ չենք հանդիպիր տեղ մը, ուր ափ մը հող գերմանական ստացուածք ցոյց տրուած ըլլայ Եւրոպայէ դուրս։

26. Էջ 72. Կուպնայի համար աւելորդ չէր կարծեմ յիշատակել թէ Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Հոլանտայի միջեւ բաժնըւած է։

Դիտելի է նաեւ որ Պ. Մարգարեան էֆ. ինչ ինչ հեղինակներու ոչ-բանաւոր նորաձեւութեան հետեւելով աշխարհագրական մաս մը անուններ հայացուցած է, ինչպէս են Մեծ Արջ լիճ, Բարեկամաց կղզի, Նաւարդաց կղզի, Աստուածամօր, Հոգւոյն Սրբոյ եւայլն, մինչեւ հարկ էր դարերէ ի վեր նուիրագործուած իրենց տեղեկական անուանակոչութիւնը պահպանել, ինչպէս կ'ընեն եւրոպական բոլոր քաղաքակրթեալ ազգերը։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԳԵՎՈՆԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Դահլիճին ընդհանուր քաղաքականութիւնը.—Պ. Կօթիէ տը Բլանեի հարցապնդումը.—«Էնթերնասիոնալ» երգը.—Նախարարապետին պատասխանը։

Բարիզ, 23 հոկտ.—Խորհրդարանական այն պայքարը որուն Պ. Կօթիէ տը Բլանեի երեքշաբթի օրը հրաւիրեց նախարարապետ Պ. Քոմպը, դահլիճին ընդհանուր քաղաքականութեանը վրայ, երէկ տեղի ունեցաւ եւ վերջացաւ նախարարութեան յաղթանակովը որ քննութենէն ձայնի առաւելութիւն ստացաւ։ Այդ ճակատամարտէն առաջ յառաջապահի ճարտար առաջքներ տեղի ունեցան, այդպէս էր որ ընդդիմադիրները, թող չտալու համար որ կրօնական խնդիրը խառնուի վիճաբանութեան մէջ, յաջողեցան Պ. Ֆրէնի Բուչէնի ու Լըմիր Աբբային եւ առնել տալ իրենց հարցապնդումը։ Ընդդիմադիրները կ'ուզէին այդ կերպով պարտաւորել Պ. Քոմպը որ գործադրական խնդիրներու վըրայ խօսի, սակայն արդիւնքը այն եղաւ որ վիճաբանութիւնները, փոխանակ քանի մը նիստ տեւելու, նոյն օրն իսկ աւարտեցան։ Նիստը բացուելուն պէս կ'առնէր Պ. Լէօն Պուրժուա, Պ. Ֆրէնի Բուչէն ծանուցեց թէ ետ կ'առնէ իր հարցապնդումը. Նոյնը ըրաւ նաեւ Լըմիր աբբան։ Հետեւաբար վիճաբանութիւնները կատարուեցան նախարարութեան ընդհանուր քաղաքականութեանը վրայ եւ Պ. Կօթիէ տը Բլանեի բեմը ելաւ։ Ազգայնական երեսփոխանը խիստ քննադատականով մը ջանաց ապացուցանել դահլիճին քաղաքականութեան անհամապատասխանութիւնը։ Քննադատեց Պ. Քոմպի խօսած ճառը Պիէրմոն-Ֆէրրանի մէջ եւ ըսաւ թէ նախարարապետը քանի որ չէ խօսած ուսման ազատութեան վրայ, մինչ կ'ուզէ զայն ջնջել։ Ատենաբանը յարեց.

«Հանրային կարծիքը մտահոգութեան մէջ է, շահերը վրդովուած ենթարկուած են, գործերը դադրած են, անգործութիւնը ամէն օր կ'աւելնայ եւ դրամագլուխները սահմանագլուխներէն դուրս կ'ելլեն։ Խնայողութեան սնտուկներու երբ աւանդ յանձնուած գումարներուն եւ առնուելը հաւասար կ'աւելնայ։ Պաշտօնաթերթը տակաւին երէկ կը ծանուցանէր թէ հոկտեմբերի վերջին եօթնեակին ութ միլիոն ֆր. է աւելի գումարներ ետ առնուած են։ Մեր պետական արժեթուղթերը, Պ. Քոմպի պաշտօնավարութենէ ի վեր, եօթը ֆր. ինկան։ Գիտէք որ աւելի պիտի իյնային եթէ բաղդը չունենայինք վայելելու գործակցութիւնը եղանակի մը որուն վրայ վստահութիւն ունին գործի մարդիկ։»

Այս խօսքերը բուռն բողոքներ առաջ բերին ձախակողմէն եւ ծայրագոյն ձախակողմէն։ Պ. Մօրիս Պէրթօ պատասխանելով ըսաւ.

«Տարօրինակ կ'երեւայ ձեր ընթացքը, վասն զի նախարարութեան կը վերագրէք այն տեսակ բաներ որոնք ձեր բարեկամներուն գործերն են (Ձախակողմեն կը ծափահարեն)։ Հաճոյքով կը տեսնեմ թէ այն պահուն երբ կ'աշխատուի մեր պետական արժեթուղթերուն գինը կոտրելու, կրնանք պարծենալ թէ Ֆրանսայի ելմտացոյցը, այս միջոցիս, 63 միլիոն ֆր.ի հաւասարակշիռ յաւելուած մը կը ներկայացնէ։ Վըստահ եղէք որ ձեր կուսակցութեան ատենաբանները պիտի չխօսին ատոր վրայ։» (Ձախակողմեն բուռն ծափահարութիւններ։)

Նախարարութեան ընդհանուր քաղաքականութեան վիճաբանութիւնները աւարտած ըլլալով, զանազան ատենաբաններ կը պարզեն իրենց հարցապնդումները մասնաւոր խնդիրներու վրայ։ Ազգայնական երեսփոխան Պ. Բիւկլիէզի Բոնթի կը քննադատէ Պ. Քոմպը եւ մանաւանդ ծովային նախարար Պ. Բէլլըթէնը՝ իրենց հաճոյակատարութեանը համար «Էնթերնասիոնալ» երգին նկատմամբ։ Ծայրագոյն ձախակողմէն կը բողոքեն։ Յետոյ ձեռք կ'առնուին գործադրական խնդիրները որոնց մասին ալ քննադատութիւններ կ'ըլլան։ Բոլոր այդ վիճաբանութիւնները երկու ժամ կը տեւեն։ Վերջապէս բեմը ելաւ նախարարապետ Պ. Քոմպ եւ յայտարարեց.

«Կը հարցուի թէ ինչ է դահլիճին ընդհանուր քաղաքականութիւնը։ Իր կազմութեան սկիզբները նախարարութիւնը յայտարարեց թէ կ'ուզէր կառավարել ամբողջ հանրապետական կուսակցութեան հետ, յետադիմական գործակցութեան դէմ։ Ասիկա նախորդ դահլիճին քաղաքականութիւնն էր, եւ մերն ալ է. գոհ ենք ձեռք բերուած արդիւնքներուն համար։ Հանրապետական կուսակցութեան պատկանողներուն համաձայնութեանը շնորհիւ, նախորդ դահլիճը յաջողած էր լռեցնել ազգայնականներուն մեքենայութիւնը։ Համանման համաձայնութեան մը շնորհիւ՝ ներկայ դահլիճը յաջողեցաւ ի դերեւ հանել ուրիշ մեքենայութիւն մը՝ այսինքն կղերականներուն միջամտութիւնը քաղաքային ընկերութեան մէջ։ Նախարարութիւնը պիտի չլքանէ այդ դրութիւնը, անոր բոլոր առաւելութիւնները ձեռք չբերած։ (Ձախակողմեն կը ծափահարեն։) Ինչ կ'ընեն ընդդիմադիրները։ Կը մաքառին առանց բան մը ներկայացնելու իրենց դրօշին տակ։ Խորհրդարանէն դուրս մեր հակառակորդներուն պայքարը կը մղէ Պ. Բիու Ախսոն Լիպերալով։ Հոս կարծուեցաւ թէ Պ. Ընար է վարողը։»

Պ. Ընար խօսք ուզեց։ Այդ անձնական ակնարկութիւնը բուռն յուզում առաջ բերաւ զոր Պ. Լէօն Պուրժուա մեծ դժուարութիւն քաշեց հանդարտեցնելու։ Այդ յուզումը մեղմի փոխուեցաւ, երբ Պ. Քոմպ կեդրոնի հանրապետականներուն ուղղելով խօսքը, ըսաւ թէ ազատական կուսակցութիւնը ինքզինքին կասկածելի հանգամանք մը տըւած է՝ չորս տարիէ ի վեր մաքառելով հանրապետական կուսակցութեան ձեռք առած միջոցներուն դէմ, եւ ազգայնականներուն ու յետադիմականներուն նըպաստելով։ Ձախակողմէն բուռն ծափահարութիւններով պատասխանեցին։ Աջակողմէն ու կեդրոնէն աղմուկից ու երկարատեւ ընդմիջումներ կ'ըլլային։ Ատենապետը դիտել տուաւ թէ վիճաբանութեան ազատութիւնը եւ նախարարութեան անգամ մը պէտք է յարգել, եւ թէ իր պարտքն է այդ զգացումը յարգել տալ։ Ատոր վրայ հանդարտութիւնը վերահաստատուեցաւ եւ Պ. Քոմպ շարունակեց խօսքը եւ ըսաւ թէ «Էնթերնասիոնալ»ը կ'երգուի. ինչ կարելի է ընել. թէ՛ իրեն եւ թէ նախարարութեան համար Ֆրանսայի ազգային երգն է «Մարսէյեզ»ը։ Պ. Քոմպ զարմանք յայտնեց թէ Պ. Բիւկլիէզի Բոնթի պաշտպանը կը հանդիսանայ «Մարսէյեզ»ին, քանի որ կուսակից է քաղաքական այն տեսակ դրութեան մը որ զայն կը վտարէ։ Պ. Քոմպ յետոյ խօսեցաւ գործադրական խնդիրներուն վրայ. յետոյ յարեց.

«Կ'ըսեմ մեծամասնութեան անդամներուն «Կարծիքնիդ մի՛ փոխէք» եւ իբրեւ եզրակացութիւն հարցուցէք թէ ո՛վ պիտի յաղթէ, նախարարութիւնը թէ կրօնական միաբանութիւնները։ Քանի որ ընդդիմադիրներուն հաճոյ կը թուի հասկնալ թէ ընտրողներուն հետ ձեր ունեցած շփումէն բարոյական ինչ տրամադրութիւն ունեցած էք, անգամ մըն ալ պիտի յայտարարէք թէ — կը յուսամ որ ալ եւս պիտի հանդարտին — լուսաւորեալ խորհուրդներ կը տածէք կոյր հաւատքի դէմ եւ թէ աջակողմեան էք՝ մտքի ստորնացումին դէմ։ (Ձախակողմեան ու ծայրագոյն ձախակողմեան բուռն ծափահարութիւններ։ Աջակողմեան ու կեդրոնեան՝ աղմուկ)։ Մեր բոլոր ըստծները անցեալին կը վերաբերին։ Նախարարութիւնը նախապէս պարզած ծրագրին համաձայն վարուեցաւ մինչեւ հիմա։ Այդ ծրագիրը քիչ ատենէն կ'աւարտի եւ անոր ուրիշ մը պիտի յաջորդէ իսկոյն։ Ասիկա այսօր պիտի չի պարզեմ։ Միայն պիտի ըսեմ թէ այդ ծրագիրը հիմնականը պիտի լրացնէ. Նախ կը պարունակէ, զինուորական երկու տարուան ծառայութեան ծրագրին ընդունելութեամբը, Ֆալլուի օրէնքին ջնջումը եւ կրօնական միաբանութեանց կողմէ կատարուած ուսուցման անհետացումը։»

Մեծամասնութեան բոլոր երեսփոխանները բուռն ծափերով պատասխանեցին նախարարապետին խօսքերուն։ Վիճաբանութիւնը աւարտեցաւ եւ 565 քուէարկողներու 332 ձայնով 232ի դէմ, ընդունուեցաւ սա բանաձեւը.

«Ժողովը հաւանութիւն յայտնելով դահլիճին յայտարարութիւններուն, եւ մերժելով որ եւ է յաւելուած, կ'անցնի օրակարգին։»

Ժողովը երկուշաբթի նորէն պիտի գումարուի գինեգործներու խնդրոյն համար եղած հարցապնդումներուն վրայ վիճաբանելու։

ԱՆԳԼԻԱ

Բանախօսութեանց շարք.— Ուռոտում մը.— Ընտրական պայքար։

Լոնտոն, 22 հոկտ.— Բանախօսութիւնները անվերջանալի կերպով իրարու կը յաջորդեն, այնպէս որ ժողովուրդը ալ՝ ձանձրացած է անհատնում ճառերու շարքը կարդալով։ Սակայն Հնդկաստանի նախորդ նախարար Լորտ Ճորճ Համիլթընի վերջերս արտասանած բանախօսութիւնն ալ չնչին յայտարարութիւններ կը պարունակէ։ Լորտ Համիլթըն իր հրաժարման պարագաները պատմելով, ըսաւ թէ ինք ու իր հրաժարեալ պաշտօնակիցները հասկցուցած էին Պ. Պալֆուրի թէ Պ. Չէմպըրլէն եթէ մնար նախարարութեան մէջ, իրենք հրաժարական պիտի տային։ Արդ, հրաժարած նախարարները կը յուսային որ Պ. Չէմպըրլէն չպիտի ձգէր իր պաշտօնը, մինչ Պ. Պալֆուր ընդունելով անոնց հրաժարականները, գաղտնի պահեց Պ. Չէմպըրլէնի հրաժարումը։ Սըր Էտուարտ Կրէյ խօսեցաւ Ալնուիքի մէջ, իսկ Պ. Քէմպըլ Պէնըրմըն ալ՝ Սթէրլինի մէջ։

—Մեծն-Բրիտանիոյ հանքագործներու դաշնակցութիւնը միաձայնութեամբ քուէարկեր է որոշում մը, որ կը դատապարտէ Պ. Չէմպըրլէնի մաքսային առաջարկները։

—Օրուան դէպքն է Լիմինկթընի ընտրութիւնը, ուր գաղթային նոր նախարար Պ. Ալֆրէտ Լիթըլթըն կը պաշտպանէ իր աթոռը։ Այդ ընտրական պայքարը անուանի պիտի մնայ իբր կիներու պայքար։ Տիկին Լիթըլթընի պերճախօսական յաջողութիւնները քաւնը փախցուցին ազատական ընտրելին կնոջ՝ տիկին Պէրիճի, որ իր քրոջ հետ մեծ ելաւ. Լամինկթընի ընտրական շրջանակը մաս կը կազմէ Ուորվիքի նահանգին կոմսութեան։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ռուսաչինական նոր դաշնագիրը.—Ընդհանուր կացութիւնը.—«Հիներու յանձնաժողովը»։

Բարիզ, 22 հոկտ.— Պէրլինէն նոր լուր մը կուգայ թէ ռուսաչինական նոր դաշնագիր մը կնքուեր է։ Այդ դաշնագիրը հրատարակուած է եղեր Վլատիվոսթոքի թերթի մը մէջ։ Ատոր պայմանները համանման ըլլալով ասկէ առաջ կնքուած ռուսաչինական ծանօթ պայմանագրութեանց, երկրորդական կարեւորութիւն կ'ընծայուի այս նոր դաշնագրին։ Երրորդ տէրութեան մը հետ պատերազմի բռնկելու պարագային Մանչուրիա պիտի պաշտպանուի Չինու եւ Ռուսիոյ կողմէ, նոր դաշնագրին համաձայն։ Լոնտոնի լրագիրներուն հաղորդուած զեկոյց մը կ'ըսէ թէ Ճափոն տրամադիր չերեւար պատերազմի պատճառ փնտռելու, Մանչուրիոյ մէջ ռուսական զօրքերուն գոյութեան համար, թէեւ այդ բանը անհաճոյ թուի իրեն։ Հաստատապէս կը կարծուի թէ Ռուսիոյ եւ Ճափոնի շահերուն դէմ է ծայրայեղ միջոցներու դիմել եւ թէ տակաւին սպառած չեն դիւանագիտութեան միջոցները։ Սակայն Ռուսիոյ մտադրութեանց մասին տիրող անստուգութիւնը մեծ յուզում եւ ճգնում առաջ կը բերէ Ճափոնի մամուլին եւ քաղաքական շրջանակներուն մէջ, կը կարծուի թէ առեւտրական տեսակէտով՝ Ռուսիա դժուարութիւններու պիտի հանդիպի Մանչուրիոյ մէջ, այն տէրութեանց կողմէ որոնք շահ ունին հոն։ Ճափոնական ու անգլ. կարգ մը լրագիրներ կը ծանուցանեն թէ Ռուսիոյ պաշտօնապէս ծանուցեր է Ճափոնի թէ չպիտի պարպէ Մանչուրիան։ Կը վախցուի որ, պատերազմական պատրաստութեանց պատճառաւ, երկրաշարժական զգացումը գրգռուի Ճափոնի մէջ։ Նմանապէս պատրաստութիւններ կը տեսնուին Ռուսիոյ մէջ։ Թայմզի խօսքին նայելով, Նախ[illegible] ռազմօրէն շարժման մէջ դնելու համար ռուս պահեստի հետեւակ զօրքէն քանի մը գունդեր։ Լաւագոյն ջոկատներէն 34րդը Ծայրագոյն Արեւելք մեկնած է երկաթուղիով։ Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ ռուս կառավարութիւնը կը պատրաստուի մէկ անգամէն 500,000 զօրք թափել Մանչուրիոյ երկաթուղիին երկայնքը։

— Ճափոնի մէջ գոյութիւն ունի հիմնադրութիւն մը «Հիներու յանձնաժողով» անունով, որ արեւմտեան երկիրներու մէջ չունի իր նմանը։ Այդ յանձնաժողովը կը բաղկանայ նախարարապետներէ կամ երկրին վարչութեան մէջ մեծ դեր խաղացած պետական մարդերէ։ Իթօ մարքիզն ալ ասկէ քիչ առաջ անդամ եղած է այդ յանձնաժողովին։ Թոքիոյէն կը ծանուցուի թէ այդ յանձնաժողովը վաղը պիտի գումարուի, որոշումներ տալու համար Ծայրագոյն Արեւելքի կացութեան մասին։

ՆՈՐ ԵՐՐԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Նովոյէ Վրէմիա»ի յօդուածը.— Ապագայ Զինակցութիւնը.— Ֆրանքեւռուս Զինակցութիւնը ինչ պէտք է ընէ։

Բեդերսպուրկ, 22 հոկտ.— Նովոյէ Վրէմիա կը հաստատէ անգլիացի օրագրողներու կարծիքը թէ Երրեակ Զինակցութիւնը եւ Երկեակ Զինակցութիւնը պիտի դադրին գոյութիւն ունենալէ եւ անոնց պիտի յաջորդէ նոր երրեակ մը՝ որ պիտի բաղկանայ Անգլիայէ, Ֆրանսայէ եւ Իտալիայէ։ «Իրականին մէջ, կ'ըսէ ռուս լրագիրը, Ֆրանսայի եւ Ռուսիոյ դաշնակցութիւնը, որ ոչ միայն երկու կառավարութիւններու, այլեւ երկու ժողովուրդներու դաշնակցութիւնն է, քիչ մը անդրայն կերպարանք մը առած է վերջին ատենները, եւ անոր դէմ եղած յարձակումները՝ յաճախադէպ։ Ատոնք կազմալուծման ախտանշաններ չեն, միայն ցոյց կուտան թէ Ֆրանսա եւ Ռուսիա երկար ատենէ ի վեր հաւաքական գործ մը չեն ըրած, աշխարհի ցուցնելու համար իրենց ուժը։» Նովոյէ Վրէմիա աւելցնելէ յետոյ թէ ֆրանքեւռուս դաշնակցութիւնը իր զարգացման գագաթնակէտը հասած չէ, կ'ըսէ. «Մինչեւ հիմա՝ այդ դաշնակցութեան տուած արդիւնքները անորոշ փորձեր եղած են։ Կը բաւէ որ մէկ բանի մէջ Ռուսիա եւ Ֆրանսա միասին պաշտպանեն իրենց անձնական համերաշխ շահերը, որպէս զի ամբողջ աշխարհ հասկնայ ֆրանքեւռուս դաշնակցութեան հաստատուն հանգամանքը եւ ուժը։»

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Միջազգային իրաւարարութիւն.—Նաւատորմին համար վարկ.— Ռուսածեան միլիոնատէրի մը մահը.— Նոր Եղիա մարգարէին բուժումները։

Ուաշինկթըն, 22 հոկտ.— Նախագահ Ռուզվելթ, երէկ, ընդունեց Սըր Թոմաս Պարքլէյը, որ միջազգային իրաւարարութեան գաղափարը կը տարածէ։ Կը կարծուի թէ նախագահը նպաստաւոր է բանակցութեանց վերսկսման, անգլեւամերիկեան ընդհանուր դաշնագրի մը կնքման համար, 1897ին առաջարկուած հիմերուն վրայ։

—Ծովային նախարար Պ. Մուտի առաջարկած է 510 միլիոնի վարկ խնդրել Խորհրդարանէն, 400 միլիոն արդի ելմտացոյցին տեղ։

—Նիւ Եորքի մէջ մեռեր է Պ. Կորտոն Մաքէյ։ Իր հարստութիւնը, 25 միլիոն տոլար, Հարուարտի համալսարանին ձգած է։

—Տօուի քարոզիչը, նոր Եղիա մարգարէն, որուն վրայ խօսած էինք երէկ, սկսեր է իր բուժումները՝ ձեռք դնելով հիւանդներուն վրայ։ Ընթերցողներուն նախ սա հարցումը կ'ուղղուի թէ բուժուելու պարագային՝ իրենց ամբողջ ունեցածը Սիոնականներուն պիտի ձգեն։ Բաւական հիւանդներ ներկայացած էին։ Եղիա մարգարէն 250,000 ֆրանք կրցած է հաւաքել Նիւ Եորքի մէջ, թէեւ կը յուսար 25 միլիոն ժողվել, իր նոր հիմնած Սիոն քաղաքին պէտքերուն հասնելու համար։ Նիւ-Եորքի համալսարաններուն ուսանողները մեծ աղմուկ կը բրցնեն Պ. Տօուի քարոզութեանց ատեն։ Տիկին Քէրրի Նէյշըն, ժուժկալութեան համբաւաւոր ախոյեանը, որ կացինի հարուածներով կը խորտակէ գինետուններն ու ծխողներու բերնէն կը խլէ սիկարները, Պ. Տօուիի քարոզներուն ատեն աղմուկ հանեց։ Քարոզիչը սկսաւ յանդիմանութիւններ տեղալ, ըսելով. «Կորսուեցէք Նիւ Եորքէն»։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Երկու երկիրներուն համաձայնութիւնը.— Ռուսական աղբիւրէ լուրեր.— Արքայական այցելութեան առթիւ եղած յայտարարութիւններ.— Այցելութեան հետեւանքը։

Պերլին, 22 հոկտ.— Բեդերսպուրկի [illegible] լրագիրը կը հրատարակէ Բարիզէն հեռագիր մը ծանուցանող թէ ամենաստոյգ աղբիւրներէ առնուած լուրերու նայելով, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարներուն միջեւ կատարուած խօսակցութեանց առարկան եղած են երկու երկիրները շրջապատող ծովերը եւ Ափրիկէի հիւսիսային արեւմտեան մասը։ Բոլոր այդ խնդիրներուն համար գոհացուցիչ համաձայնութիւն մը գոյացած է։ Իտալիա այսուհետեւ պիտի տայ Ֆրանսայի ծրագիրներուն՝ Ափրիկէի հիւսիս.արեւմտ. մասին համար։ Միւս կողմէ [illegible] ազատութիւն պիտի տայ ուրիշ տեղեր։ Միանգամայն Ֆրանսա ապահովութիւն տուեր է Իտալիոյ կառավարութեան թէ ամէն կերպով պիտի աջակցի իտալական հաւաքերուն հինգ տոկոսով ռանթին «քոնվէրսիոն»ին։ Կ'ըսուի նաեւ թէ ֆրանքեւիտալական այդ համաձայնութիւնը մինչեւ մէկ աստիճան աղնուութիւնն ունի ռուսական շահերուն հետ եւ թէ այդ պատճառաւ է որ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամսդորֆի կոմսը Բարիզ պիտի երթայ։

Բարիզ.— Մաթէն հետեւեալը կը հրատարակէ.— «Քանի մը օտար լրագիրներ կը ջանան նսեմացնել Իտալիոյ թագաւորին ու թագուհիին կողմէ Բարիզի տրուած այցելութեան կարեւորութիւնը։ Կը յայտարարեն թէ այդ այցելութիւնը պաշտօնական ցոյցեր միայն առաջ բերած է եւ թէ չի կրնար քաղաքական որ եւ է հետեւանք ունենալ։ Կը կարծենք գիտնալ թէ ճշմարտութիւնը բոլորովին տարբեր է եւ թէ մէկ կողմէ Իտալիոյ թագաւորին ու արտաքին գործոց նախարար Մորին ծովակալին եւ միւս կողմէ Պ.Քոմպի ու Պ. Տէլքասէի միջեւ կատարուած երկար խօսակցութիւնները քանի մը գործնական հետեւանքներու յանգած են՝ երկու երկիրներուն համար խիստ շահեկան կերպով։ Նախ կ'իմանանք թէ երկու ազգերուն համաձայնութիւնը՝ որ քանի մը ամիսներէ ի վեր արդէն գոյութիւն ունի՝ երկուքին վերաբերեալ կենսական խնդիրներու համար, Իտալիոյ թագաւորին այցելութեան հետեւանքով աւելի չօշափելի ու վերջնական հանգամանք մը պիտի ունենայ։»

ԱՆՀԵՏԱՑԱԾ ՏՕՔԹՈՐՈՒՀԻՆ

Բժիշկներուն եզրակացութիւնը.— Թագուհիին ցաւակցական հեռագիրը.— Դրամական վարձատրութիւն։

Լոնտոն, 21 հոկտ.— Ալեքսանտրա թագուհին ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց անհետացած տօքթորուհիին՝ միս Հիքմէնի հօրը եւ մօրը։ Այս առթու քննութիւնը սկսաւ Ռիչմընտի դատարանին մէջ, լսուեցաւ միս Հիքմէնի սպասուհիին վկայութիւնը. նաեւ այն երեք սանահակներուն, որոնք դիակը գտած էին, եւ դիակը փոխադրող ու դիազննութեան ներկայ գտնուող ոստիկաններուն։ Քըննութիւնը որ եւ է նոր իրողութիւն առաջ չբերաւ։ Բժիշկները յայտարարեցին թէ իրենց կատարած դիազննութեան արդիւնքը բոլորովին ժխտական է։ Կարծիք յայտնեցին թէ միս Հիքմէն սպաննուած չէ եւ թէ գլուխը մարմինէն բաժնած են մուկերը, որոնք անոր վիզը կերած էին։ Դատարանը նոյեմ. 5ին յետաձգեց քըննութիւններու շարունակութիւնը։

— Կը յիշուի թէ միս Հիքմէնի հայրը եւ այն հիւանդանոցը, ուր տօքթորուհին կ'աշխատէր, 5000 ֆր.ի դրամական վարձատրութիւն մը խոստացած էին զայն գտնողին։ Լոնտոնի մէջ խնդիր եղած էր թէ այդ գումարը պիտի բաշխուի՞ դիակը գտնող երեք սանահակներուն, քանի որ ճշդուած չէր թէ դիակը գտնողն ալ վարձատրութիւն պիտի ստանա՞յ թէ ոչ։ Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ Ամերիկացիները աւելի ճշդապահ են ու գործնական՝ համանման պարագաներու մէջ եւ թէ մեծ տարբերութիւն մը կը դնեն ողջ եւ կամ մեռած գտնուած անձերու միջեւ։ Այդ հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ Ֆիլատելֆիայէն միլիոնատէր մը Պ. Ուէնց որ չաբաթ մը առաջ որսորդութեան գացած էր Վիրճինիայի մէջ՝ անհետացեր է։ Ընտանիքը կատարելապէս կը ճշդէ անոր կեանքին կամ մահուան սահմանած արժէքը. վասն զի կը ծանուցուի թէ ողջ գտնողին հարիւր քսանը հինգ միլիոն ֆր. վարձատրութիւն պիտի տրուի. իսկ դիակը գտնողին քսանը հինգ հազար ֆր. միայն։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Էտուարտ թագաւորին նուէրը.— Ցուլին եւ երինջին ժամանումը.— Պաշտօնական ձեւակերպութիւններ։

Բարիզ, 23 հոկտ.— Տակաւին որոշ չէ թէ Էտուարտ թագաւորին կողմէ Ուինտսորի ագարակներէն Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահին նուիրուած ցուլը ու երինջը ե՞րբ Բարիզ պիտի բերուին։ Այդ առաքումը իր պաշտօնական ձեւակերպութիւնները ունի։ Բարիզի անգլիական դեսպան Սըր Էտմընտ Մընսըն նախ պաշտօնապէս ծանոյց Պ. Լուպէի։ Հիմա Լոնտոնէն պաշտօնական զեկոյց մը կը սպասուի թէ նուէրները ճամբայ հանուած են։ Երբ Բարիզ ժամանեն՝ մասնաւոր պատուիրակ մը պիտի ըստանայ զանոնք պարունակող վակոնը։ Այդ անասունները, որոնք շատ գեղեցիկ են, Պ. Լուպէի փափաքին համաձայն, Կրինեոնի երկրագործական վարժարանը պիտի ղրկուին։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Ավրաթհիսարի գայմագամ Ճէմալ պէյի եւ մաքսային վերատեսչութեան քննիչներէն Սայիտ ու Ճէլալ պէյերու։ Սանիէի աստիճան՝ հեռագրական եւ թղթատարական վերատեսչութեան թղթատարական գործերու դիւանին քարտուղարներէն Մարտիրոսեան Տիգրան էֆ.ի։

—Էտիրնէի նահանգին Տէտէ Աղաճ գաւառին նախագ անուանուեցաւ Պէրաթի նախկին նախագ Նազիֆ էֆ.։ Սըվազի նահանգին Թօգատ գաւառին նախագ անուանուեցաւ Իպրճանի նախկին նախագ Հիւսէին Հիւսնի էֆ.։ Նոյն նահանգին Շապին Գարահիսար գաւառին նախագ անուանուեցաւ Սպերի նախորդ նախագ Րէշիտ Մէհմէտ էֆ.։ Նոյն նահանգին Նիքսար գաւառակին նախագ անուանուեցաւ Կիւմիւշ Հաճիքէօյի նախորդ նախագ Իպրահիմ Հագգը էֆ.։ Այտընի նահանգին Թիրէ գաւառակին նախագ անուանուեցաւ Թիրանի նախորդ նախագ Նաիլի էֆ.։ Պրուսայի նահանգին Ինէկէօլ գաւառակին նախագ անուանուեցաւ Էթրանոսի նախորդ նախագ Մուսթաֆա էֆ.։ Այտընի նահանգին Պէրկամա գաւառակին նախագ անուանուեցաւ Ատաբազարի նախկին նախագ Մէհմէտ Աուաֆ էֆ.։

—Իմթիազի ոսկի շքադրամ՝ Բաղլըքի զօրախումբին հրամանատար հազարապետ Րէմզի էֆ.ի։

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԳԱՆՁՈՒՄԸ.— Թուրք լրագիրներուն այս օրուան թիւին մէջ հրատարակուած է հետեւեալ Պաշտօնական Զեկոյցը։

«Կայս. Իրատէի մը համաձայն ելմտական նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ մէկ կողմէ ժողովրդեան դիւրութիւն մը ըլլալու եւ միւս կողմէ Կ. Պոլսոյ տուրքերու գանձումը փութացնելու եւ դիւրացնելու համար, նախապէս որոշուած որոշման համաձայն, մէկ տարուան տուրքը միեւնոյն տարուան մէջ կէսը հնչուն դրամով եւ կէսն ալ «քուբոն»ով պիտի գանձուի, եթէ յաջորդ տարուան միայ՝ հարիւրին 75ը՝ հնչուն դրամ ու 25ը «քուբոն», իսկ եթէ անկէ վերջի տարիին միայ ամբողջովին հնչուն դրամով։ Միանգամայն իբրեւ մասնաւոր թոյլտուութիւն մը սապէս պիտի գանձուին մինչեւ ելմտական 1318 տարուան վերջը անվճար մնացած տուրքերը,— Ներկայ տարուան մինչեւ փետրուարի վերջը՝ կէսը՝ հնչուն դրամ եւ կէսը՝ «քուբոն», յառաջիկայ տարին հարիւրին 75ը՝ հնչուն դրամ ու 25ը՝ քուբոն. իսկ յաջորդ տարին ամբողջովին հնչուն դըրամ։»

ՐՈՒՄԷԼԻԷՆ կը գրեն Տեպաթի թէ, կ'ըսէ Իգտամ, գիւղերուն ժողովուրդը հասկնալով որ աւազակախումբերուն պետերը գլխէն խաբած են, սկսած են իրենց գիւղերը դառնալով հնազանդութիւն հայցել։ Ատոնք զղջացած են ապստամբութեան ձեռնարկելնուն համար, որով խառնիւ կը պախարակեն ըմբոստներու պետերը, եւ երկարօրէն կը խօսին անոնց չարագործութիւններուն եւ եղեռնական արարքներուն վրայ։ Ահիլեայի վանքէն կը գրեն թէ այդ կողմերը ձիւն տեղացած ըլլալով, լեռները ապաստանած չարագործները մեծ թշուառութեան մատնըւած են։

—Սէլանիկէն կը գրեն Թանի թէ, կ'ըսէ Իգտամ, Մանաստըրէն առնուած լուրերու նայելով ապստամբութիւնները դադրած են։ Գիւղացիները իրենց տուները կը վերադառնան եւ արտերուն մէջ աշխատիլ սկսած են իրենց ձեռքը գտնուած միջոցներով։

—Քըրչովայի զինուորական հրամանատար գնդապետ Նազմի պէյ տեղեկագրած է պէտք եղած տեղը թէ Քըրչովայի ու շրջակայ գիւղերուն քրիստոնեայ ժողովուրդը իր գործերովը կը զբաղի, թէ կայս. զինուորներուն կողմէ ցոյց տրուած լաւ վարմունքին համար շնորհակալութեան գիրեր կը մատուցանեն եւ թէ նախապէս պուլկար աւազակներուն կողմէ բաշխուած զէնքերը ամբողջութեամբ կը յանձնեն տեղւոյն զինուորական սպաներուն։

—Սպարապետի Դիւանը նկատելով որ կայս. Իրատէ մը հրամայած է աստիճանի բարձրացում եւ պատուանշան շնորհել աւազակներ հալածելու գործին մէջ մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցանողներուն, գրեց Բ. ու Գ. զօրաբանակներու հրամանատարներուն՝ այդ կարգի անձերուն ցուցակը տեղեկագրել։

—Աթէնքի համալսարանին դիւանօրէն Պ. Թէոտլիս Բազագիս, կ'ըսէ Իգտամ, Սթանտարտի թղթակցին հետ տեսակցելով խօսեր է Թուրքիոյ եւ Յունաստանի բարեկամական յարաբերութեանց եւ այն անդորրութեան ու կրօնական ազատութեան վրայ զորս կը վայելեն օսմ. երկիրներուն մէջ։ Պ. Բազագիս ըսեր է նաեւ թէ օսմ. երկիրներուն մէջ յունական աղօթատեղիները ու վարժարանները մեծ ազատութիւն կը վայելեն։ Պ. Բազագիս յարեր է թէ Րումէլիի նահանգաց մէջ հանրային ապահովութիւնը խանգարողները միայն պուլկար աւազակներն են եւ թէ այդ աւազակներուն նըպատակն է միայն հանրային անդորրութիւնը վրդովել։

— Վեհ. Սուլթանը հրամայեց որ Րումէլիի նահանգները գտնուած բոլոր մասնագէտ պաշտօնեաները իսկոյն քննութիւն կատարեն եւ փութով տեղեկագրեն թէ ինչ միջոցներով կարելի է այդ տեղերը աւելի շէնցնել եւ ելմտական վարկը ու տեղական բարգաւաճումը աւելի զարգացնել վիճակի մը վերածել. Նաեւ ատոնց ամէնքն ալ ամբողջութեամբ մատուցանել յատուկ Կայս. Գահոյից։

— Կայս. աւագ թիկնապահ եւ Բ. զօրաբաժնին հրամանատար Շէվքէթ փաշա Րումէլիի մէջ համախմբուած կայս. զինուորներուն համար նուիրեց 500 զոյգ տրեխ եւ նոյնքան սունապան։ Ն. Վսեմութեան երկու որդիները ու փեսան ալ նոյն տեսակ առարկաներ նուիրեցին։

— Այսօր Գ. զօրաբանակը (Մանաստըր) պիտի ղրկուին երեք հազար բաճկոնակ ու տաբատ։

— Սպարապետի Դիւանը գրեց բոլոր կուսակալներուն՝ տեղեկագրել թէ [illegible] նահանգի մէջ որքան [illegible] կարելի է հաւաքել Րումէլիի մէջ համախմբուած կայս. զինուորներու ձմեռուան պէտքերուն համար։

— Գ. զօրաբանակին հրամանատարը տեղեկագրեց Սպարապետի Դիւան թէ նոյն տեղէն կարելի է տասը հազար անձրեւնոց հայթայթել նոյն զօրաբանակին շրջանակին մէջ գտնուող զինուորներուն համար։

—Րումէլիի նահանգները գտնուող Շուէտացի ոստիկան-զինուորներու երկու սպաներուն՝ դեր-գնդապետ Նանտրրապ պէյի եւ հազարապետ Օնանտէր պէյի օգնական կարգուեցաւ հարիւրապետ Նայիմ էֆ. որ Գերմանիոյ մէջ ուսում առած ըլլալով, հմուտ է գերմաներէնի ու ֆրանսերէնի։

—Պէլճիքացի չորս սպաներ որոնք իբրեւ ոստիկան-զինուորի սպայ պիտի ծառայեն Րումէլիի նահանգաց մէջ, երէկ Սպարապետի Դիւան ոստիկան-զինուորներու ճիւղը երթալով, այցելութիւն տուին փոխ-նախագահ Հագգը փաշայի։

—Պէլճիքացի սպաներէն Վիքթոր Սիմոն պէյ որ դեր-գնդապետութեան աստիճանի բարձրացած է, երէկ, Պէլճիքայի դեսպանատան առաջին թարգմանին հետ, Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյի հետ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Մալիւմաթ «Պուլկարիոյ մէջ ընտրութեանց խայտառակութիւններ» խորագրին տակ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.—«Բէքեր Լոյտ Սոֆիայի թղթակիցը սա հեռագիրը ուղղած է իր լրագրին.

«Պուլկարիոյ մէջ ընտրութիւնները պատրուակելով խիստ վայրագ ոճրագործութիւններ կը շարունակուին։ Այն չարագործները որոնք օսմ. զինուորներուն կողմէ Րումէլիի նահանգներէն վտարուած են, Պուլկարիոյ գիւղերուն վրայ կը յարձակին եւ անպաշտպան խեղճ անձերը ու տղաքը վայրագութեամբ կը սպաննեն. նաեւ կը յափշտակեն գիւղացիներուն ապրուստի միջոցները՝ արմտիք, անասուն եւայլն։ Ֆիլիպէի ու Պուրկազի մէջտեղը գտնուած գիւղերուն մէջ ամէն օր հարիւրաւոր սպանութիւններ, գողութիւններ եւ ուրիշ տեսակ ոճիրներ ու վայրագութիւններ կը գործուին։ Վառնայի ու Պուրկազի քաղաքներուն բնակիչները չափազանց կը նեղուին ընտրութեանց պատրուակին տակ գործուած ոճիրներէն, որով բողոք մատուցած են. Նաեւ Րումէլիի նահանգներէն օսմ. զինուորներուն կողմէ վտարուած խայտառակ անձերն ալ նոյն քաղաքներուն ժողովուրդին չարիքներ կը հասցնեն։ Եանպոլիի մէջ ոճրագործներուն եւ ոստիկանզինուորներուն միջեւ կէս ժամու չափ ընդհարում կատարուեր է։»

—Աւազակները բանի դրամ կը կորզեն ժողովուրդէն։

—Գարնապատի մէջ Մուխթար Բասըն Մալէ անուն հարուստ անձ մը սպաննուեր է։

—Մոնիդեօռ կ'իմանայ թէ Շումլայի, Էսկի-Զաղարայի, Եանպոլըի, Բռովտիի, Տուլնիցայի, Թրէնովոյի ու Իշթիբի նախակին երեսփոխանները ձերբակալուեր են։ Ընտրական շրջանակներու երկու երրորդին մէջ ընտրական գումարումները արգիլուեր են։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ գործակատար Պ. Նաչէվիչ, առջի օրը, այցելութիւն տուաւ հելլէնական դեսպան Պ. Կրիբարիսի։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Անգլիոյ եւ Ռուսաստանի դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

—Ամերիկեան դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ. — Կայս. Պալատան առաջին քարտուղարը ծանոյց Էրզրումի կուսակալ Նազըմ պէյի թէ բարձրագոյն հաճութեան համաձայն մատուցած բարւօք ծառայութիւնները արժանացած են կայս. բարձր գնահատման ու գոհունակութեան։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպանին կնոջ՝ Տիկին Գոնսթանի առողջական վիճակը մեծապէս բարւոքած է եւ ցաւ ալ չըզգար, որով քանի մը օրէն պիտի կրնայ իր սենեակին մէջ պտտիլ։

ԹՆԴԱՆՈԹԱՁԻԳ ՁԻԵՐ.—Առջի օրը Հունգարիոյ ուղեւորեցան անասնաբոյժ Վահրամ պէյ ու Օսման էֆ. առնելու թնդանօթաձիգ 920 ձիեր՝ Օսմ. բանակին համար։

ԵՐՏԵԼԷՆ կը հեռագրեն թէ Կիզիքոնի յոյն օրթոտօքս մետրապոլիտը որ յօդացաւէ կը տառապի, հոգեվարք է։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 73,746,625 ղրուշի։

ՄԷՏԻՆԷԷՆ կը հեռագրեն թէ զանազան երկիրներէ հոն հասած 13,228 ուխտաւորներու եւ քաղաքին առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է,

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ կը հեռագրեն թէ կուսակալը, Նաիպը իր կողմէ փոխանորդ կարգելով, Կիւմիշխանէ գացեր է քննական պտոյտի համար։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Շաբաթ ու կիրակի Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ մէյմէկ մահ պատահեր են։

—Դամասկոսի մէջ հինգշաբթի օրը քոլերայէ չորս դէպք ու չորս մահ պատահեր են։ Հալէպի մէջ ուրբաթ օրը՝ տասը դէպք ու ինը մահ։

—Շաբաթ ու կիրակի Բեթղեհեմի մէջ քոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

—Հոկտ. 6էն 12 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերուն թիւն է 195, որուն 2ը՝ կեղծմաշկէ, 4ը կարմրախտէ, 3ը՝ ծաղկախտէ, 7ը՝ թիֆոյէ, 7ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները՝ զանազան ախտերէ։

ՍՈՒՐՐԷ ԷՄԻՆԻ ձէմիլ փաշա, նախկին կառավարիչ Սաքըզի, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեց եւ ուղղակի Կայս. Պալատ գնաց։ Ետքը Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, ներքին գործոց նախարարին եւ եպարքոսական խորհրդականին հետ։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Իգdam կը ծանուցանէ թէ առեւտրական երկրորդ դատարանը, երէկ, սնանկ հռչակեր է Պոլիս, Պաղչէ Գաբու, Րիւսթեմ խանը հաստատուած պատրաստ հանդերձի վաճառական Նիքոլաքի Էօմէրլիօղլուն եւ Էմին Էօնի Վալիտէ խանին մէջ՝ պարանավաճառ Անկելիաթին։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ երկրորդ դատարանին անդամ ձէմիլ պէյ, երէկ, դատարանը գտնուած միջոցին յանկարծական տկարութիւն մը զգալով, նստած տեղը ինկաւ. բժշկական անմիջական դարմաններէ ետքը ձէմիլ պէյ կառքով տունը տարուեցաւ։

ԲԵՐԱՅԻ թաղապետութեան տնօրէնի օգնական Հաֆըզ Իսհագ էֆ. երէկ գիշեր մեռաւ։

ՊԷՅՐՈՒԹԷՆ հետեւեալը կը գրեն մեզ.

—«Հոկտ. 2ին տեղի ունեցաւ Պէյրութի Ֆրանս. բժշկ. վարժ.ին բաշխման հանդէսը, իշխանութեան ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոսին՝ կոմս տը Սարթիյի, ուսուցչական մարմնոյն եւ բոլոր ուսանողաց։ Կոմս տը Սարթիյի կողմէ բաշխուած ութը արծաթ շքանշաններէն մէկը միայն հայ երիտասարդ մը ստացաւ, Պ. Զարեհ Արսլանեան, Խարբերդցի, որ իր երկրորդական ուսումը աւարտած է Պոլիս Կայս. Լիսէին մէջ, ու երեք տարիէ ի վեր Պէյրութ բժշկութեան կը հետեւի։ Պ. Զարեհ Արսլանեան, Բաստէօրի բժշկական համալսարանի ուսուցիչներէն բրոֆէսէօր Արսէնի կրտսեր եղբայրն է, ու իր ուշիմութեան եւ մտաջանութեան ապացոյցը տուած է արդէն ասկէ առաջ բնական գիտութեանց մէջ, «Լիսանս»ի փայլուն տիտղոսը ընդունելով. յետոյ, անցեալ տարի, արտաքին օգնական բժիշկ անուանուելով տեղւոյս Ֆրանսական հիւանդանոցին մէջ, ու հիմա ալ վիրաբուժութեան պէս դժուար եւ կարեւոր ճիւղի մը մէջ առաջին մրցանակին արժանանալով. կը մաղթենք որ Պէյրութի երկու բժշկական վարժարաններուն ալ բոլոր հայ ուսանողները, որոնց մէջ տաղանդաւորները չեն պակսիր, այս հմուտ եւ փութաջան երիտասարդին պատուաւոր եւ բերկրալից ընթացքին հետեւին։»

ԼԱՐԻՍԱՅԻ եղեռնագործ ատեանը, կ'ըսէ Իգdam, կայս. կառավարութեան պահանջումով, դատեր է այն աւազակները որոնք անցեալ տարի Եանեա-Մանասթըրի թղթատարը կողոպտած էին Լէսքովիքի մօտերը։ Ասոնք դատապարտուեր են երկուական տարուան բանտարկութեան։ Ասոնց վրայէն գտնուած դրամները եւալյն յանձնուեր են տեղւոյն Օսմ. հիւպատոսարանին։ Աւազակներուն մէկ մասը հելլէնացի են։ Ընդամէնը տասներեք հոգի էին, սակայն երեք հոգի փախած եւ երկուքը մեռած ըլլալով, ութը դատապարտուած են։

ՊՈԼՍՈՅ Ալէմտաղի Թաղին մէջ, առջի գիշերը, մեռած գտնուեցաւ ծխախոտի մաքսանենգ Քիւրտ Իպրահիմ անուն անձ մը որ կուրծքէն դաշոյնով զարնուած էր։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ անծանօթ անձ մը նոյն գիշերը Իպրահիմի տանը առջեւ երթալով կռուի բռնուեր է։ Իպրահիմ տունէն դուրս ելլելով այդ անձը հալածեր եւ վերջապէս սպաննուեր է անոր կողմէ։ Քննութիւնները առաջ կը տարուին։

ՆՈՒՐԸ ՕՍՄԱՆԻԷԻ կողմը Սթամաթ անուն երիտասարդ մը, 24 տարեկան, Աթէնքի մէջ մօրը հիւանդ ըլլալէն յուսահատած, առջի գիշերը ինքզինքը դաշոյնով քանի մը տեղէն վիրաւորեց։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

1903 սեպտ. 1(14ին Օսմ. Կայս. կառավարութեան եւ Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդին միջեւ գոյացած համաձայնութեան վրայ, որ վաւերացած է 1321 Ճէմազիւլ Ախըր 18 (28 Օգոստ. 10 սեպտ. 1903) Թուակիր Կայս. Իրատէով, եւ ի գործադրութիւն 1299 Մուհարրէմ 28ի (8)20 դեկտ. 1881) Կայս. հրովարտակի յաւելուածին Մ. յօդուածին. Րումէլիի երկաթուղեաց արժեթուղթերու տէրերը կը հրաւիրուին նոյն թուղթերու թիւ 12էն 45 կտրոններու (մէջն ըլլալով այդ երկու թիւերն ալ) թերթը՝ որ նոյն արժեթուղթին կցուած է, յանձնել Հանր. Պարտքի Վարչութեան, որ պիտի պահէ այդ կտրոնի թերթերը մինչեւ բոլոր արժեթուղթերու ամբողջական վճարումը։ Երկաթուղեաց արժեթուղթերը նոյ. 10էն մինչեւ 1904 մայիս 10 (Ն. Տ.) պիտի յանձնուին հետեւեալ հաստատութիւններուն՝ ստուգուելու, քուբօնները կտրուելու եւ այդ գործողութիւններու կատարումը հաստատող դրոշմը փակցուելու համար։

Կ. Պոլսոյ մէջ՝ Օսմ. Կայս. Պանքային։

Ամսթերտամի մէջ՝ Ամսթերտամի պանքային եւ Պանք տը Բառի է տէ Բէյի Պաին։

Պրիւսէլի մէջ՝ Պրիւսէլի պանքային եւ Պանք տը Բառի է տէ Բէյի Պաին։

Անվէրսի մէջ՝ Անվէրսի Կեդրոնական պանքային։

Պերլինի մէջ՝ Տոյչէ Պանքին եւ Ս. Պլայխրէօտէրի։

Ֆրանքֆորդի մէջ (Մայնի վրայ)՝ Պէթման եղբայրներուն եւ Տոյչէ Պանքին։

Լոնտոնի մէջ՝ Օսմ. Կայս. Պանքային եւ Օտար արժեթղթերու Խորհուրդին (council of foreign hondholders).

Բարիզի մէջ՝ Օսմ. Կայս. Պանքային, Քօնդուառ Նասիօնալ տ'Էսքօնթին, Քրէտի Էնտիւսթրիէլ է Քոմէրսիալին, Առեւտուրի եւ Ճարտարարուեստութեան զարգացման ընդհանուր ընկերակցութեան (Société générale pour le développement du commerce et de l'industrie), Քրէտի Լիոնէին, Պանք տը Բառի է տէ Բէյի Պաին, եւ Առեւտուրի եւ Ճարտարագործութեան Ֆրանսական Պանքային։

Հռոմի մէջ՝ Իտալիոյ Պանքային եւ Իտալական Առեւտրական Պանքային։

Վիեննայի մէջ՝ Աւստրիոյ Առեւտուրի եւ Ճարտարագործութեան վարկի կ. Ա. առանձնաշնորհեալ ընկերութեան, Աւստրիոյ կալուածական վարկի կ. Ա. առանձնաշնորհեալ ընդհ. ընկերութեան, եւ Անգլօ-Աւստրիական պանքային։

1904 մայիս 10էն սկսեալ քուբոնի թերթը կտրուելու, եւ դրոշմ փակցուելու գործողութիւնը Կ. Պոլսոյ մէջ միայն պիտի կատարուի առանց ծախքի, եթէ ասկէ վերջը նոր ազդարարութիւն մը չըլլայ։ Վերը նշանակուած դրամատանց կողմէ՝ իւրաքանչիւրին գտնուած երկրին մէջ շրջաբերութեան հանուած եւ նոյն երկրին դրոշմաթուղթերը կրող երկաթուղիի արժեթուղթերը միայն պիտի ընդունուին։ Թուղթերը յանձնողին ստացագիր մը պիտի տրուի որ ուրիշին չի փոխանցուիր, եւ որուն մէջ նշանակուած պիտի ըլլայ դրոշմուած արժեթուղթերու ետ առնուելու թուականը։ Արժեթղթատէրերուն կը ծանուցուի թէ թուղթերնին ետ առնելու ատեն՝ իւրաքանչիւր դրոշմուած երկաթուղիի թուղթի համար երկու ֆրանք (2 Ֆր.) նուէր մը պիտի տրուի իրենց։ Կը ծանուցուի նաեւ թէ վերոյիշեալ հաստատութիւններուն մէջ այս գործողութեան համար պէտք եղած տպագրեալ թուղթերը պիտի կրնան հայթայթուիլ։

Կ. Պոլիս, 12)25 հոկտ. 1903

1—15

ԱՌ ՆՈՒՎՕ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ա. ՌՈՒԶՈՒՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Եէնի ճամի փողոց, թիւ 55

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի պատի թուղթեր, վարագոյր, սփռոց, ասեղնագործ շրջանակներ, եւլն. եւլն.։

Գիները խիստ դիւրամատչելի են։

35—52

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքին կարգադրութեամբ, Վանայ Վարագայ եւ Կարմրուորի վանուց մատակարարութիւնները միացուած եւ Վանայ Գաւառ. Վարչութեան խնդրանաց վրայ՝ առժամեայ կերպով ընդունուած ըլլալով այս կարգադրութիւնը, Նպաստից Յանձնաժողովը իր համամտութիւնը յայտներ է Ս. Պատրիարքին այս կարգադրութեան համար։

—Մուշի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գնէլ Ծ. վ. մեկնած ըլլալով իր պաշտօնավայրը, Նպաստից Յանձնաժողովոյն կողմէ պիտի պահանջուին իր տեսութիւններն ու առաջարկութիւնները, քաղաքին մանչերու եւ աղջկանց արհեստանոցներու կազմակերպութեան գործին վրայ։ Տեղւոյն մանչերու եւ աղջկանց որբանոցներու հոգաբարձութիւնը իր միամեայ պաշտօնավարութեան պայմանաժամը աւարտելով՝ հրաժարական մատուցեր է եւ Գաւառ. Վարչութիւնը նոր կարգադրութեամբ ընդունելով անոնց հրաժարականը, երկպատիկ թուով նորոգ ընտրելիներ նշանակեր եւ Պատրիարքարան ղրկեր է, նոր հոգաբարձութիւն մը կազմելու համար։

—Վանայ Լեզք գիւղի ազգայինները առաջնորդարան դիմեր են հանրագրով մը, եւ Տ. Սամուէլ Ծերոնի քհ.ին տրուած պատիժը բռնական համարելով, խնդրեր են ապաշխարութենէ ազատ համարիլ զայն, յայտնելով որ եթէ այդ քահանային չներուի, իրենք ալ որոշած են հեռանալ Եկեղեցիէն։ Վանայ առաջն. տեղապահ Տ. Սահակ եպիսկ. այս խնդրագիրը Պատրիարքարան ղրկելով յիշեալ Տ. Սամուէլ քհ.ի ներումը կը խնդրէ։

—Պաթնոց գտնուող Բզիխ Ասղաբերդ գիւղացիները տեսնելով որ իրենց զաւակները վարժարանէ զուրկ կը գտնուին, նոյն գիւղին օգտակար ըլլալու փափաքով վարժարան մը բանալու եւ անոր ծախքերը հոգալու համար հանգանակութիւն մը կատարեր են, եւ դրամագլուխ մը գոյացնելով ղրկեր են Պատրիարքարան, որպէս զի դպրոցը բացուի։

—Բաղէշի Խնդրակատարի որբանոցը երկու տարիէ ի վեր լոկ տեղական միջոցներով կը պահպանուի։ Այս տարի առաջնորդ Տ. Եղիշէ Ծ. Վրդ. Գալֆայեանի նախաձեռնութեամբ հանգանակութիւն մը բացուեր է, որ գոհացուցիչ արդիւնքի մը յանգեր է. լոկ տեղական միջոցներով կարելի պիտի ըլլայ հաւասարակշռել ելեւմուտքը, որ 40-50 ոսկիի ենթադրական բաց մը ունի։ Վաճառական Թօփալեան եղբարց առաջնորդին մէկ գրութենէն իմանալով որ Խնդրակատարի որբանոցին տարեկան պիւտճէն 50 ոսկիի բաց մը ունի, տասը ոսկի ղրկեր են, խոստանալով ամէն տարի տասը ոսկիի նուիրատուութեամբ մասնակցիլ որբանոցին ծախքին։

—Բերայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանին մէջ յաջողապէս պատրաստուած աշակերտներէն երկուքը, հարկ եղած քննութիւններն անցնելէ ետքը, արժանի դատուեցան Ֆրանսա ղրկուելու, մասնագիտութիւն մը սորվելու համար։ Պ. Արթին Շիշմանեան Բարիզի բժշկական վարժարանը պիտի յաճախէ, իսկ Պ. Յովսէփ Թիլքեան Վալանսի Երկրագործական դպրոցը։ Պ. Շիշմանեան կը յաջորդէ Տր. Գրիգոր Մաղաքեանի որ փայլուն քննութենէ մը ետքը բժշկական տիպլոմին արժանացաւ։ Իսկ Պ. Թիլքեան կը յաջորդէ Պ. Արամ էֆ. Նիլամասեանի։ Կ'իմանանք նաեւ թէ նոյն Ուսումնարանին շրջանաւարտներէն Պ. Պ. Արամ Սամուէլեան եւ Պետրոս Աբիկեան դժուարին մրցմանց մէջ յաղթանակ տարած են, առաջինը Զիւրիխի (Զուիցերիա) Բազմարուեստեան բարձրագոյն վարժարանին մէջ եւ երկրորդը Բարիզի Առեւտրական բարձրագոյն վարժարանին մէջ, ուր ղրկուած են Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանին կողմէ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Սկիւտարի Աղքատախնամին ի նպաստ Թատերական ներկայացում մը կազմակերպուած է որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ շաբաթ գիշեր Իճատիյէի ամառնային Թատրոնին մէջ, Մնակեան էֆ.ի օսմ. Թատ. խմբին կողմէ։ Ներկայացուելիք խաղերն են՝ Ֆան-Ֆան Փրոսիկ, թատերգութիւն եօթն արարուածով, եւ Երկու խուլերը, զաւեշտ մէկ արարուածով։ Սոյն բարեսիրական երեկոյթը աւելի փայլուն ընծայելու համար, Կարգադիր Մասնախումբին կարգադրութեամբ՝ Պ. Ալոլիոյի նուագախումբը մասնաւոր նուագահանդէս մը պիտի տայ ներկայացման սկիզբէն առաջ, ինչպէս նաեւ պիտի նուագէ միջնարարներու միջոցին։

Սկիւտարի Աղքատախնամը արդիւնաւոր գործունէութիւն մը ունի տարիներէ ի վեր՝ աղքատ հիւանդներու դարմանման բարեսիրական գործին մէջ եւ տարակոյս չունինք որ իր կազմած սոյն թատերական երեկոյթն ալ, որ նոյն մարդասիրական նպատակին յատկացուած է, համակիր ընդունելութիւն մը պիտի գտնէ Սկիւտարի ազգայիններուն կողմէ։ Կարգադրիչ Մասնախումբը ամէն կերպով կ'աշխատի երեկոյթին կանոնաւորութեանը ու շքեղութեանը համար։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Արտաշէս էֆ. Ֆրնտըղլեան երկու օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս, փոխան ծաղկեփնջի Օր. Սարինէ Արսէնեանի ընդ Նշան էֆ. Կեսարեանի ամուսնութեան առթիւ։

(Հոգաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 26 հոկտ.—Ֆրանց Ժոզէֆ կայսրը, այս առտու, ունկնդրութիւն շնորհեց Էթիէն Թիցա կոմսին, որուն յանձնեց նոր նախարարութեան կազմութիւնը։

ՀՌՈՄ.—Լրագիրները կը ծանուցանեն թէ այն բանակցութիւնները զորս Պ. Ճիոլիթթի կը կատարէ նախարարական տագնապը լուծելու համար, նպաստաւոր կերպով առաջ կը տարուին։ Իտալիա կ'ըսէ թէ Զանարտելլիի դահլիճին մէջ Թղթատարական ու Հեռագրական նախարար Պ. Կալիմպէրթի յայտարարեր է թէ հրաժարեալ նախարարներէն եւ ոչ մէկը պիտի մասնակցի նոր դահլիճին։

—Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ ընկերվարականները եւ արմատականները ոյժ պիտի տան Ճիոլիթթիի դահլիճին։

ՊՐԷՍԹ.—Ֆրանսական եռակայմ առագաստանաւ մը առտուն ընկղմեցաւ Օտիէրնի ծովածոցին մէջ։ Վեց հոգի խեղդուեցան։

ՄԱՐՍԻԼԻԱ. — Բազմաթիւ մայրեր քաղաքապետութեան առջեւ գացին՝ խնդրելու համար որ միաբանական քանի մը վարժարաններու վերաբացումը արտօնուի, վասն զի թաղային աշխարհական վարժարանները անբաւական են ընդունելու բոլոր աղջիկները։ Քաղաքապետը խոստացաւ այդ մայրերուն՝ կացութիւնը իմաց տալ կառավարչին։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՀՌՈՄ 26 հոկտ.—Պ. Ճիոլիթթի որ երէկ բացակայ էր, այսօր Հռոմ ժամանեց։ Տակաւին վերջնականապէս որոշուած չէ իւրաքանչիւր նախարարի պաշտօնը, սակայն կ'երեւայ թէ նախկին նախարարներէն շատեր պիտի մասնակցին նոր դահլիճին։ Մորին ծովակալը ծովային նախարար պիտի ըլլայ։

ԲԱՐԻԶ.—Ճափոնական դեսպանատան մէջ կը հաւաստուի թէ կարգ մը լրագիրներու կողմէ հրապարակ հանուած զրոյցները չափազանցուած են։ Թոքիոյի մէջ կատարուող բանակցութիւնները գոհացուցիչ ընթացք մը հետեւելու երեւոյթը ունին։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Կը ծանուցուի թէ Սերպիոյ մէջ նախարարական տագնապ մը մօտալուտ է, վասն զի դահլիճին մէջ անհամաձայնութիւններ կան։

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ.— Ամերիկայէն առնուած ցորենի գիները նորէն շատ բարձր էին։ Հոս գոցուեցան շատ հաստատուն 6/5/25։

ԲԱՐԻԶ.—Վատիկան կը հերքէ քանի մը լրագիրներու հաղորդած այն լուրը թէ բանակցութեան մէջ եղած ըլլայ Իտալիոյ կառավարութեան հետ՝ երաշխաւորութեան օրէնքին ընդունելութեանը առթիւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պաշտօնական հերքումներու հակառակ, քաղաքական կարգ մը շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ դժուարաւ առաջքը պիտի առնուի Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ պատերազմի մը՝ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հոնկ-Քոնկէն հասած հեռագիրներ կ'ըսեն թէ Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ պատերազմը անխուսափելի է։

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1904
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Գին 1 (մէկ) Դահեկան

Յառաջիկայ 1904 տարւոյ Հիւանդանոցի պարզ Օրացոյցն հրապարակ ելած է խնամեալ եւ մաքուր տպագրութեամբ. ինչպէս մի քանի տարիներ այս անգամ եւս պարզ օրացոյցն իւրաքանչիւր ամսոյ եկեղեցական տօնողութեանց համար մանրամասն ծանօթութիւններ պարունակելէ զատ, պաշտամանց ընդհանուր կէտերու մասին յատուկ խրատականներ եւ հրահանգներ ունի։

Ի գիտութիւն պատուարժան հասարակութեան Հոգաբարձութիւնս կը փութայ ներկայիս ծանուցանել թէ՝ միայն հիւանդանոցիս պարզ օրացոյցն է որուն ճշգութիւնը վաւերացուած է Ազգ. Պատրիարքարանէ, հետեւաբար պէտք է ուշադիր գտնուիլ հոգաբարձութեանս կնիքին, ուր գրուած է «Սեփականութիւն Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի 1904»։

Հոգաբարձութիւնս գոհունակութեամբ սրտի կը ծանուցանէ թէ՝ բարեսէր ազգայնոց Հիւանդանոցիս նկատմամբ տածած սիրոյն եւ հոգածութեան իբր արդիւնք անցեալ տարի 60,000 հատ պարզ օրացոյց սպառած է, եւ լիայոյս է թէ աւելի եւս սպառման մեծ ասպարէզ մը տայ, եթէ իւրաքանչիւր անհատ առհասարակ փութայ գնել մէկ մէկ հատ որով հաստատութեանս մէջ խնամեալ 1100է մօտ պատսպարելոց նպաստած ըլլալու մեծ հաճոյքն ունեցած պիտի ըլլայ։

Վաճառման կեդրոնատեղին է հոգաբարձութեանս գրասենեակն Մեծ-Նոր Խան միջին յարկ Թ. 48, 49, 50, ինչպէս նաեւ կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։

ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ մեր բաժանորդներուն կը ծանուցանենք թէ Արեւելքի գործակալութիւնը ստանձնած է, Պարտիզակի մէջ, Օննիկ էֆ. Տէր—Ներսէսեան, որուն հետ պէտք է կարգադրել բաժանորդագրական ամէն հաշիւ եւ անոր յանձնարարել նոր բաժանորդագրութիւնները։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 13 Հոկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Օ. Ո.	25	19 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	25	22
Ամէնէն վար գին	»	25	18
Րումէլիի երկաթուղի գոց.	Ֆր.	134	50
Ամէնէն բարձր գին	»	134	87 ½
Ամէնէն վար գին	»	132	—
ԲԱՑՈՒՄ 14 Հոկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Գ. Գ.	25	14
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	133	62
Շիրքէթի Խայրիէ		20	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		7	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի ժէնէրալ Օսմ.		—	—
Տէրքոզ		357	—
Դաշ. Ապահ. Ընկ.		4	30
Թրամվէյի բաժնեթուղթ		5	95
» ժուիսանս		1	45
» պարտաթուղթ		490	—
Փարափ Կ. Պոլսոյ		595	50
Թրանսվալ		100	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		264	50
Օմնիօմ		74	—
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	90
« պարտաթուղթ «		511	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	108	32 ½
Բարիզ » »	Ֆր.	23	10
» » » չէք	»	—	—
Պերլին անտոկս չէք	մար.	18	76
Վիեննա չէք	ֆիոր.	21	22
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
Ֆրանքոց	Ղրշ.	87	37
Անգլիական ոսկի	»	109	28
Զօլ Էմփէրիալ	»	89	30
Քրիմիզ	»	51	07
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	34
Մէճալիք	»	—	—
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	3	66

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 Հոկտեմբեր			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		88	12
Օսմանեան Թանզ սէրի Բ.		60	75
» » » Դ. բաց.		32	28
» » » Դ. գոց.		32	50
Օսմանեան Պանքա		13	37
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		42	—
» Մօնօբօլ		44	—
Պուլկարական 1888		91	82
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		106	87
Օմնիօմ		165	—
Թրանսվալ		2	87
Այտին երկաթուղի		14	50
Փոխանակագիր		25	350
ԲԱՐԻԶ, 26 Հոկտեմբեր			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	20
Միացեալ պարտաթուղթ		88	20
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	33	30
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. գոց.	»	32	20
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	37	17
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	585	—
Օսմանիէ	»	—	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	136	50
Օսմ. մաքսատուն	»	456	—
Օսմ Ռէժի	»	392	—
Պրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	493	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1108	—
Իտալական Ռանթ	»	103	10
Սպանիական արտաքին	»	—	—
Թրանսվալ	»	103	10
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	140
Դը Բիրս	»	—	—
ՎԻԷՆՆԱ, 26 Հոկտեմբեր			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	30
Րումէլիի երկաթուղի	»	127	10
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 26 Հոկտեմբեր			
Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	141	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	10
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	225
ՊՐԻՒՍԷԼ, 26 Հոկտեմբեր			
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		32	85
Րումէլիի երկաթուղի		134	50

ԲԷՐՇԸՐՈՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 410

Բէրշըրոն վաճառատունը որ Կ. Պոլսոյ վաղեմի մէկ հաստատութիւնն է, նորէն բացած է ոսկեզօծման, փայլի ու կահ կարասիքի գործարանը ու վաճառատունը։ Վերանորոգած է գործարանին մէջ պատրաստութեանց եղանակը. նաեւ բաւական կարեւոր դրամագլուխ մը ունի։ Յանձնուելիք գործերը կատարելապէս, կարճ միջոցի մէջ ու խիստ աժան կը կատարէ։ Իր հին համբաւը պահելով ժողովրդեան համարումը ու վստահութիւնը պիտի շահի։ Վաճառատան ու գործարանին մէջ շատ կարեւոր նորութիւններ կան։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ՏԱՆԻ ԳԱՐԵՋԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
([illegible] դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստուին, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն, [illegible], ծամելու դիւրութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զննութիւնը կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Առաջին նուագահանդէսը դէպ ի նոյեմբերին կէսերը տալ որոշուած է։ Սոյն երաժշտական Ընկերութեան նուագախումբը խնամով կազմակերպուած է նոր ուժերու աջակցութեամբ։ Յայտագիրներուն մէջ երաժշտական բոլորովին նոր գործեր պիտի ներմուծուին։ Այժմէն կարելի է տոմսակ գնել։ Իւնիոն Ֆրանսէզի մէջ դիմել գրագրատան պաշտօնեային, ինչպէս նաեւ Քոմանտինկերի, Բերա Մեծ փողոց. բաժանորդագրութեան պայմանները անփոփոխ են։ Վերապահեալ տեղերու համար կէս ոսկիի յաւելուածական գումար մը պէտք է վճարել 3—3

ԻԼԱՆ
Խազինէի Խասսայի Շահանէ

Խազինէյի Խասսայի Շահանէյէ միւպայաա օլունաճագ բարլագ մուշամմա խազմուրլուղըն պէհէրի մէթրէսի ալթմըշ սէքիզ (68) ղըրուշ թալիպի ուհտէսինտէ օլտուղունտան, պաշնէն վէ միւթէնազիլ մըլարըն մահը հալին 15ինճի չարշէնպէ կիւնիւնէ գատար խիզանէ 3 թէնզիլի ալըլ գապուլ էտիլմէ մէզքիւրտէ իհալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճաղընտան, իթալէ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսիլէ վէ միւթէալլիգ քէֆալէթնամէլի միւրաճաաթլարը իլէ իհալէի սատտ օլունա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւչաւիրլիքլերինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

12 Թէշրինի էվվէլ 319 2—3

ՄԻՒԶԱՅԵՏԷ ԻԼԷ ՖԻՐՈՒԽԹ

Գասնիկ Սէրօբեան էֆէնտինին միւթէվէֆֆա Գաֆաֆեան Յովսէֆ էֆէնտի զիմմէթինտէ իքինճի մահքէմէի թիճարէթ իլամիլէ մահքիւմիւն պիհ ալաճաղընըն թէէմինի թէմվիլէսի իչիւն միւթէվէֆֆանըն մէրգումըն մալը օլուպ ճիպալի էնի գապուսընտա Ֆայրիքասը տէրունունտէ գըզըլտաշ մահալլէսինտէ Մարկրիթ խանընտէ խըթիմըթըլա օրկէր խըթիմըթ ալէլաասըլ պիլիլան իճրայի միւզայետէլէրիլէ նէթիճէի միւզայետէլէրինին իշպուրը խուսուսը մահքէմէի թիճարէթ իլամէթը էվվէլիլինին ֆի 4 Թէշրինի էվվէլ սէնէ 319 թարիխ վէ 160 նումէրօլը իլմուն իլանէթը ալըյսոնէ պիլվիրուտ գալէմէ հավալէ պույուրուլան թէզքէրէսի մէկինէ նազարէն սալիֆիւզզիքր խըթիմըթլար միւնֆէրիտէն գալէմը մէզքիւր մարիֆէթիլէ վէ միւնատի մօսիէօ Բասթրօ վասըթասիլէ լիւրայը օսմանի խիզ ղրուշտան չէհրը հալը բուլմինին օն պէշինճի վէ խըրմի իքինճի վէ խըրմի տօգուզընճը չըհարշէնպի կիւնլէրի լիման աճիրէսի բիչիկհանընտա սաաթ Թ ալթըտան սէքիզէ գատար նիզամէն իքթիզա իտէն միւզայետէի ալէնիյէսի իճրա գըլընըլ թէզքէրէյէ նազարէն իչպու քէյֆիյէթտէն սօնրա հէր քիմին խօշուասընտէ թէքարրիւր իտէր իսէ պէտէլ թէրճիպէն իքիզէէ իտի տէլալիյէէ իլէ սալիֆիւզզիքր խըթիմըթլար պէտէլ կամանլարընը բէրինէն իթա իթմէսի վէ (ալանթարիս) թէքթէլերինի ալըր կէօրմէք արզու իտէնլէր միւնատի մօսիէօ Բասթրօյա վէ խաւօ գալէմէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։ 1—3

ԻՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829
Վանտոմի հրապարակ. թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հատուցեալ վնասներ	274	Միլիոն Ֆրանք
1902ին գանձուած ապահովագին	224	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	119	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	21½	Միլիառ »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հատուցեալ վնասներ	129	Միլիոն Ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	272	»
Դրամագլուխ և պահեստ	158	» »
1902ին գանձուած ապահովագին	12	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով։ Նշանաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարեկան տալի անմիջական վճարում, որով Իւնիոնի ապահովագրուողք ԶԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՅՈՒՌԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան գրասենեակն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Բասած Քեթրէճի Օղլու
Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա Ինայէթ խան, գործակալ Միհրան էֆ. Դաւիթեան։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

Առաջնակարգ Ընկերութիւն **Հոնկրուշազ** Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ· ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԵՇՏ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի սակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանկանց դրամագլխի կազմութեան, եւ յման գանձելի տարեթոշակներու։

ԿԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՅԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԻԼԸ ԱՌԱՋ՝ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է՝
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԲԱՆԿԱՆ

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՁԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ԹՈՐԳՈՄ Ն. ՓԱՌՆԱՍԵԱՆ
Պոլիս Պառնարան խան

HUILE de HOGG

ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

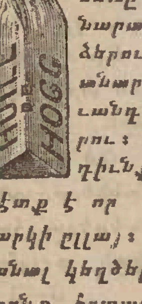

Ցոյանի է թէ մօրու ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձմեռը որքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (երէց մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ եւ կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու սուտերէն տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, եւ որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մօրու ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անսօղիւտ անաբանութեամբ, եւ ամէնկինաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն եւ Բարիզի Իւնիօն տէ Ֆապրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն եւ նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մօրու ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու եւ դեղավաճառներու քով։

EMULSION HOGG

Իբաֆոսֆաթ տը սօ եւ սուտ կը պարունակէ

Միակ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 Թիւ, Բասթիլիօն Բարիզ։ Մեծաքանակ կը ծախուի Եասուար Մաննիի քով, Նուսուֆեան խան, Պոլիս։ 12–30

ՀԱՅԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԽԱՅԾՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԻՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագգը Էքրէմ խայծղանը օսմ. ու օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ստամոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հազի, ցնցատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ Թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ ղրուշ։ 10–30

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԷԹԻԷՆ Ժ. ԲԷՍՄԱՃՕՂԼՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 2

Սոյն դրամատունը սեղանաւորական ամէն կարգի գործեր կը կատարէ, չէքեր կը հանէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն եւ արտասահմանի վրայ կտրոններ կը գանձէ, փոխանակագիրներ կը վճարէ, սակարանի գործողութիւններ կը կատարէ, ամէն տեսակ արժէթուղթերու գնում եւ վաճառում կ'ընէ, վիճակահանութեան պարգեւներու ստուգութիւնը ձրի կը կատարէ, եւ այլն։

ԱՅՍ ԿԼԻՄԱՅԻ ՄԷՋ

Ընդհանուր վիշտեր կան որոնք այս աշխարհամասի դեղով կատարելապէս կը բժշկուին։

Շիշերու վրայ ասոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։
19

SCOTT'S EMULSION

Հազ, հարբուխ, և բոլոր որկորի և թոքի վիշտեր ինչպէս թոքացաւ, և պրոնշիտ, շնչառութեան և կուրծքի երակներուն փորփոգումը և միւս տկարութիւն պատճառող անհանգստութիւններ՝ անմիջապէս կը դադրին, և կը տկարացուին և վերջապէս կը բժշկուին։ Մանաւանդ ծիւրական ախտի նկատմամբ՝ առաջին նշանները տեսնուած ատեն, անմիջապէս առաջքը կ'առնէ։ Եթէ ընտանիքի մը մէջ այսպիսի աղէտ մը կայ, պէտք է դեղարան մը դիմել և

ԸՍԳՕԹԻ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

մը առնել։ Ըսգօթի Բաղադրութիւնը այս աղէտը կը դադրեցնէ և տան մէջ ուրախութիւնը կը վերականգնէ։

Բոլոր դեղագործները և դեղավաճառները կը ծախեն։

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՕՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 Ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կեկին դրամագլխով, տղայ օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ և է առարկութիւն չընէր ապահովագրեալին անձնասպանութեան, մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու զօրագրուելու, եթէ [illegible]։ Նմանապէս ո՛ և է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագրեալներու [illegible] կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 Ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 Ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ու կէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուներն են ԲՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սօֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Կ. Պոլիս Ղալաթիա, Թահթապրումէ խան, Օ. Մ. Պանքային դիմաց։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ուէ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօն.
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	484
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբերիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2554
Սէրվիա	7392	Ալէպպօ	218
Աւրանիա	7269	Շէրպուրկ	16

Դիմել առ ՃՕԼԻ Ե. ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմէնէթլեան խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փաշայ 25

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի, Գօռայի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ռամսէս	3000	Թիպօ	2500
Մեմֆիս	3000	Նէքթօ	2400
Թէպէր	3000	Օսայրիս	2250
Քէանոպուս	3000	Թէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սեֆինքս	2000
Օտտանիք	3000	Գասսըրնի	1500
Մարքեթիս	2800	Դիւլէթ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈՒԼ Ե. ԸՆԿ.
Ռէֆիքլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ Ե. ԸՆԿ.
1·· 31 [illegible]

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667	Ֆր.
Եր. ապահովութեան գումար	122,000,000	»
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000	»
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000	»

Ամէն տեսակ տեղեկութեանը համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա, և Ղալաթիոյ գործակալութեան, Էսկի Կէօմրիւկ խան, Քարաքին վրայ։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՄԻՒԶ 524

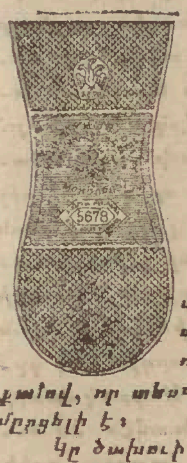

ԻՆՃԻՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ԵՒ ԸՆԿ.

ПРАВДИВН МАРКА ОРЕЛЪ
ОРИГИНАЛЬНIК ОРЕЛЪ
МОНОПОЛЪ

պատիւ ունին ծանուցանել իրենց յարգոյ յաճախորդաց թէ, վաճառատան բազմազան տեսակներու վրայ այս տարի աւելցուցած են նաեւ առաջնակարգ լաստիկ կօշիկներու նոր մթերք մը, վերը ցուցուած մարքայով, որ տեսակի ազնուութեան, տոկունութեան եւ աժանութեան տեսակէտով անմրցելի է։

Կը ծախուի միմիայն մեծաքանակ, այսինքն սնտուկով։

Գաւառներէն՝ պայմաններու եւ գիներու մասին տեղեկութիւն ուզողները կրնան դիմել նամակով իրենց հասցէին

ԻՆՃԻՃԵԱՆ ԵՂԲԱՅՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Մարբուճըլար, թիւ 4—6
16–25

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՃՈՒՇՃԻՆ ԵՂԲՕՐ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի և Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տոմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Տօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անծէլօ	1541	Դէրօ	895	Հիրօ	775	Մարսէլլօ	3769	Տիպպօ	1735
Արիոստօ	2274	Դիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3567	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1087	Սբէրօ	1200
Պորոտինօ	1264	Դուրօ	2388	Հորացիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1755	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Դրամօ	1713	Հումպըր	585	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Դինամօ	504	Իտահօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրինօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտանօ	5540	Օթէլլօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրչելլօ	487
Գալիփսօ	1637	Էրատօ	1841	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասգօ	1914
Գարլօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4552	Լէանտրօ	2272	Ռինալտօ	1663	Խէնօ	1850
Գիթօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1843	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4235	Կիթանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են։
Սաֆֆօ շոգենաւը։ Նաւապետ Հօլըքաուըլ.
Հօրաշիօ շոգենաւը, Նաւապետ Քրօֆթ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին։
Մուրիլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Պօքոնօլ։
Դիմել առ գործակալս Ձ. ՀԻԼՃ ԷՆԹԻՔՕՑ
Թիւ 23—24, [illegible] խան Ղալաթիա 177

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Ցուլիս
Գշ. 14/27 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին առտու։ Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ. 16/29 Օտեսա ժամը 10ին առտու։
Ուր. 18/31 Մէթէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն։ Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԷՆ ԵՒ ՀԱՑԻՆԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Հոկտ. 27ին Միեքիքի, ուղ. Մարսիլիա
» Լիբժ [illegible] Իպրօիլ.
» Գրապան Մարիէնբոլ։

[illegible]
Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել [illegible] Թաւ Հանէ Քարաքէօյ վրայ։ 518 Թ. ԲՈՂԻՈՒԼ

ՖՐԻՑ. ԼԻՑԼԱՆՑ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմէնիան	10500	Էսփերիան	3500
Բէլկրէվիան	10500	Ալպիոն	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Քորնիշըն	8000	Անտալուզիան	2500
Փաքոնիան	8000	Ալգերիան	1800
Տրինիտատ	8000	Լէպանան	1000
Ձալէռնիան	3700	Մինօ	900
Վալոնիան	3700	Օթօրգօ	800
Բլոմֆոնթեան	3700	Լիսիան	80
Թառյիան	3500		

Ապրանքներ [illegible] Ղալաթիոյ [illegible] 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՑՕՆԴԷՆ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ
400 [illegible]

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի (176)

ՖՕՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԳՈՊԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԱՆՄԵՌՈՒԿՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԸ

Զ.

Մաքսիմ չուզեց իր այդ գիտցածը հաղորդել քոմիսէրին, եւ անոր թելադրած խորհրդածութիւնները չյայտնեց։

Հիմա գիտէր թէ ով կայ տան մէջ. ուստի կ'ուզէր խուզարկողներուն քովէն հեռանալ եւ տուն դառնալ, որպէս զի առանձնակի խորհէր տեղի ունեցած եղելութեանց վրայ։

Բայց չէր ուզեր մեկնիլ, տան բոլոր մասերը չայցելած. ուստի քոմիսէրին ընկերացաւ մինչեւ վերջը։

Տունը խուզարկուեցաւ մանրակրկիտ կերպով, նկուղէն մինչեւ ձեղնայարկը, ինչպէս նաեւ յարակից գետինները, ամէն ուղղութեամբ։ Բան մը չգտնուեցաւ։

Քոմիսէրը, բաւական շփոթած, սկսաւ հոն գտնուողներուն անունները արձանագրել, ի կանխատեսութիւն այն պարագային երբ պէտք ունենար զանոնք վկայութեան կոչելու. այս պարագան քիչ հաւանական կը թուէր իրեն, որովհետեւ խորհրդաւոր գործ մը ըլլալուն վրայ համոզում կը գոյացնէր տակաւ։

Մաքսիմ ստիպուեցաւ իր հասցէն տալ, բայց զգուշացաւ իր գիտցածը ըսելէ, ու քիչ յետոյ նստաւ իր հաւատարիմ Օկիւսթի կառքին մէջ։

Մաքսիմ, մեկնելէ առաջ, վեհանձնաբար վարձատրեց Պիտարը եւ հրաժեշտ առաւ երկու պաշտօնեաներէն։ Նոյն իսկ զանոնք ճաշի հրաւիրեց. երկուքը միաբերան յայտարարեցին թէ չպիտի թերանային այդ բանին մէջ։

—Ինչ դէպքեր կոմսուհիին պատմելիք, կը խորհէր Մաքսիմ, ոտքը դնելով վիքթորիային մէջ։

Է

«Գիշերը խորհուրդ կը բերէ իր հետ,» կ'ըսէ առածը։

Մաքսիմ երբ արթնցաւ այդ վճռական գիշերուան յաջորդող առտուն, բոլորովին նոր երեւոյթով մը կը դատէր Մուֆրուա փողոցին մէջ պատահած դէպքերը։

Նորոգիչ քունը չէր որ Մաքսիմի գաղափարները լուսաբանած էր, որովհետեւ աչքերը չէր գոցած բնաւ, այլ ատեն ունեցած էր խորհելու, քննելու իրողութիւնները եւ տրամաբանական հետեւութիւններ հանելու անկէ։

Պատերազմի մը մասնակցող զինուոր մը անջատ գործողութիւններու միայն հանդիսատես կ'ըլլայ, առանց ըմբռնելու անոնց նպատակը։

Մաքսիմ տեսած էր չորս հոգիի արարքները՝ զորս շատ լաւ կը ճանչնար, թէեւ անոնց խաղացած դերին մէջ ինք ալ դերակատարութիւն մը ունէր, սակայն չէր կրնար իրազեկ ըլլալ անոնց փոխադարձ կացութիւններուն։

Հիմա այդ աղմկալից դէպքերէն դուրս ելած, Մաքսիմի միտքը աւելի յստակ կը դառնար. յաջողած էր քանի մը ստուգութիւններ երեւան հանել։

Այսպէս, Սէքիինէկի թխագեղը ակներեւօրէն Պորիսոֆի բարեկամուհին եղած չէր, ինչպէս կարծած էր պահ մը։ Ընդհակառակը, Ռօպէր տը Բարնէզի կողմնակից էր։

Արդարեւ, տիկին Սէրժան ծանր ձախողուած մը պատճառած էր գնդապետին, Ռօպէր տը Բարնէզը առնելով անոր ձեռքէն։

Այս մասին ներելի չէր տարակուսիլ։ Ռօպէր ներս մտած էր՝ Պորիսոֆի մէկ ծառային հսկողութեան տակ։ Ռօպէր դուրս ելած էր, տիկին Սէրժանի մեղսակցութեան շնորհիւ. բայց երբեմնի բանտարկեալին վրայ հսկող ծառան վար դրուած էր թխագեղին կողմէ։

Մաքսիմ կը կռահէր անցած դարձածը. Ռօպէր ու իր վրայ հսկողը ճաշարանէն ներս մտցուած էին, յետոյ ուժգնօրէն մղուած ուրիշ սենեակ մը. դուռը գոցուած էր դուրսէն, թէթեւաշարժ ձեռքի մը միջոցաւ։ Ռօպէր ու իր հսկողը վանդակի մէջ դրուած էին։

Յետոյ պարտէզին կողմէն խոյս տուած էին, հաւանաբար կանխաւ պատրաստուած փախուստ մը. նախազգուշութեան համար սանդուխներ դրուած էին, ու տիկին Սէրժանի օժանդակներուն կարգախօս մը տրուած էր, որուն պէտք է հնազանդէին։

Ծրագիրը պատրաստուած էր կանխաւ. հրաշալի բանիմացութեամբ ու ճշդութեամբ գործադրուած էին զայն։

Հետեւաբար, սէքիինէկի թխագեղը դաւադրութիւն մը կը վարէր, Ռօպէր տը Բարնէզը ազատելու համար, ու այդ դաւադրութիւնը լիապէս յաջողած էր։

Ինչ հրաշալի ճարտարութեամբ յաջողած էր խաբել Պորիսոֆը, զայն համոզելով իր տունը տանիլ, ուր ճշմարիտ ծուղակ մը լարած էր։ Մաքսիմ բան մը չէր գիտեր այդ մասին, բայց իրողութիւնները կը խօսէին։

Վերելակումի դարձը, Պորիսոֆի կողմէ հրամայուած, եւ իր գահավէժ նահանջումը ըստ բաւականի կ'ապացուցանէին թէ այդ կինը խնդացած էր իր քթին, անյաջողութեան մատնելով գործը։

Ինչ կին էր այդ տիկին Սէրժանը, որ երեւան կու գար յանկարծ, աներեւութանալու համար իսկոյն. բախտախնդիրի մը պէս կը շմկէր սէքիինէկի մէջ, ազնուական կնոջ մը պէս օբերայի առաջնակարգ օթեակները կը բաղձէր, Պէրթ Վէրիէի հետ կ'ընթրէր, նշանազգեստ կրող ծառաներով լեցուն տուն մը կը բնակէր, կեղծ տատարուհի մը կ'ընկերանար իրիկուն մը եւ ի վերջոյ իր տունը կ'երթար ռուս վաւերական գնդապետի մը հետ։

Բոլոր այս հարցումներուն կրնար ո եւ է անձէ աւելի աղէկ պատասխանել Մաքսիմ։

Կարծեցեալ տիկին Սէրժան գործակատարն էր Պորիսոֆի թուղթերը գողցող դաւադիրներուն, մտերիմ բարեկամուհին գողուհիին, որ իր ձեռքը ու ապարանջանը դրամարկղին մէջ ձգած էր, այն համբաւաւոր ապարանջանը՝ զոր այնքան ճարտարօրէն յափշտակած էր տիկին Սէրժան, Պրէպանթի ճաշարանը շամպանեա խմած միջոցին։

Բայց Պ. տը Բարնէզի վրայ ինչ պէտք էր խորհիլ։

Զայն ազատող կինը ակներեւօրէն շահ ունէր իր կատարած աջակցութեան մէջ։ Մարդ այնքան նեղութիւն յանձն չառներ չէզոք մարդու մը համար։

Ռօպէր տը Բարնէզ կա՛մ իր բարեկամն էր եւ կամ իր մեղսակիցը։ Այս տխուր եզրակացութիւնը ինքնին կը ներկայանար Մաքսիմի մտքին։ Երկու պարագաներուն մէջ ալ՝ Ռօպէր տը Բարնէզ խաբած էր Ալիսը. այդ երիտասարդը անարժան էր այն աղջկան սիրոյն՝ որ անմեղ կը կարծէր զայն։

Ոչ միայն Ռօպէր այդ չարագործուհիին կողմէ ազատուած էր. այլ եւ անոր հետ խոյս տուած. հաւանաբար տիկին Սէրժան իր հետ տարած էր Պորիսոֆի բնակարանէն աւելի հաճելի վայր մը։

Այդ կինը քանի մը բնակարաններ ունենալու էր. կարելի էր ենթադրել թէ տիկին Սէրժան ալ եւս ոտքը չպիտի դնէր Մուֆրուա փողոցի փոքր տունը։

—Հետեւաբար, կը խորհէր Մաքսիմ, աճապարանօք հագուած ատեն, Պ. տը Բարնէզը ամբաստանողները իրաւունք ունէին։ Մօրեղբայրս չէր սխալեր, ու ես Տոն Քիշոթի պէս անմտօրէն վարուեցայ, որ փորձեց ազատել թիարան տարուող աւազակներ։ Քուզինս եթէ սխալ գաղափար միայն կազմած ըլլար այդ երիտասարդին վրայ, այնչափ հոգ չէ։ Խենթի պէս սիրահարած էր անոր... եւ կը վախնամ որ դժբախտաբար տակաւին սիրահարուած է։ Բայց զարմանալին ան է որ պահ մը հաւատացի թէ կը զրպարտէին Պ. տը Բարնէզը։ Ու երբ կը խորհիմ թէ այնքան իրար անցայ, անոր անմեղութիւնը ապացուցանելու համար... Ա՜հ, լաւ պայքար մղեցի։

(Շարունակելի)